

สังฆทาน

รวบรวมโดย...อ.สรรค์ชัย พรหมฤาษี

“สังฆทาน”

อภินันทนาการแด่

....

....

....

สังฆทาน

สรรค์ชัย พรหมฤาษี

ISBN 978-974-7346-78-7

สำนักปฏิบัติธัมมะถิ่นกาขาว
เลขที่ ๑๔๘ ม. ๑๕ ต.แก้มอ้น อ.จอมบึง จ.ราชบุรี ๗๐๑๕๐
โทรศัพท์ ๐๒-๖๖๘-๗๗๖๕ , ๐๓๒-๗๑๑๐๗๕

พิมพ์ที่ : **วัฒนาการพิมพ์**
๘๒๓/๒๕ ถนนพรานนก บางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ ๐๒-๔๑๑-๓๑๔๐

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

พระราชทานของที่ระลึกแก่อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

ผู้ส่งเสริม สนับสนุน บำเพ็ญประโยชน์ แก่พระพุทธศาสนา

ในวันวิสาขบูชา วันสันติสุขโลก ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

วันที่ ๒๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๘

ธมฺโม หเว รกฺขติ ธมฺมจาริํ

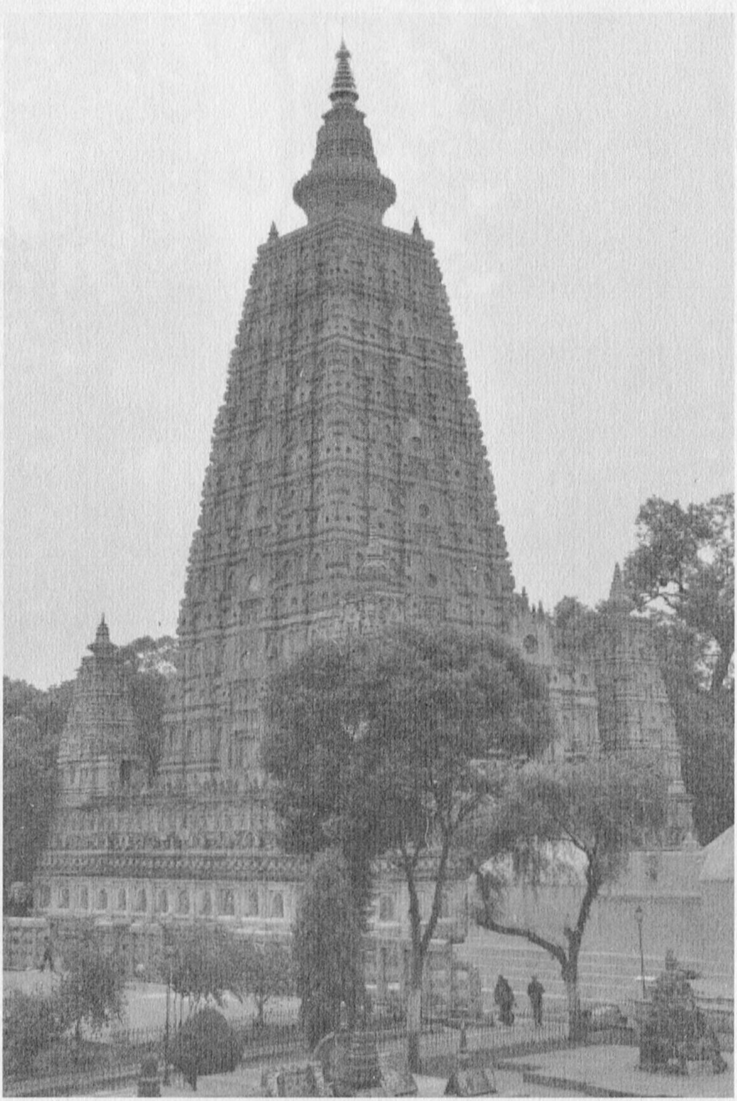
ธัมมะย่อมรักษาผู้ประพฤติธัมมะ

องค์กรชาวพุทธ

ถิ่นกาขาว

พระแท่นวัชรอาสน์

องค์มหาเจดีย์พุทธคยาสถานที่ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้
อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ

คำนำ

หนังสือความรู้เรื่อง "สังฆทาน" เป็นหนังสือคู่มือการศึกษาเรื่องทานคือการให้ ซึ่งจะช่วยให้มีความรู้ถูกเข้าใจถูกในการบริจาคทาน ให้ทาน หรือการถวายสังฆทาน การทำกุสลทุกอย่างต้องอาศัยศรัทธา คือ ความเชื่อความเคารพ ความเลื่อมใสเป็นประธาน แต่ถ้าศรัทธานั้นไม่ประกอบด้วยปัญญาก็จะมีความเคารพเลื่อมใสในทางที่ผิดได้ แม้การให้ทานหรือทำสังฆทานก็เหมือนกัน ถ้าไม่มีปัญญา คือไม่รู้ ไม่เข้าใจก็จะทำทาน ให้ทาน หรือถวายสังฆทานผิดได้

ฉะนั้น ศรัทธาจึงต้องประกอบด้วยปัญญา คือมีความเคารพเลื่อมใสที่ประกอบด้วยปัญญา คือมีความรู้ถูกเข้าใจถูกในเรื่องของทาน เรื่องการให้ทาน รวมถึงการถวายสังฆทานผลของการให้ทาน หรือทำสังฆทาน หรือทำสังฆทานก็จะมีผลมาก มีอานิสงส์มาก

ดังนั้นท่านผู้ใฝ่ในการให้ทานโดยเฉพาะการถวายสังฆทาน จะได้รับทราบรายละเอียด ที่เป็นเนื้อหาวิชาการในหัวข้อที่สำคัญของการถวายสังฆทาน คือ หลักของการตั้งเจตนา สิ่งของที่จะถวาย หลักการนิมนต์พระ ลำดับพิธี การถวาย คำกล่าวถวายสังฆทาน ฯลฯ

ผู้เขียนมีเจตนาเพื่อให้ชาวพุทธที่ต้องการทำบุญให้ได้รับบุญกุสลมาก จะได้ถวายสังฆทานได้อย่างถูกต้อง หากมีข้อความใดผิดพลาดหรือขาดหายไป ขอให้ท่านผู้รู้โปรดชี้แนะ เพื่อช่วยกันรักษาความถูกต้องตามคำสอนของพระพุทธเจ้า จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขออนุโมทนา ในกุสลเจตนาของท่านที่ใฝ่ในการให้ทานด้วยการถวายสังฆทาน ขอให้ท่านทั้งหลายจงประสบความสำเร็จ ในเจตนา และเป็นมหากุสลญาณสัมปยุตด้วยกันทุกท่านเทอญ

สรรค์ชัย พรหมฤาษี

ประธานองค์กรชาวพุทธถิ่นกาขาว

นายกสมาคมสภาองค์กรพุทธบริษัท (ประเทศไทย)

สารบัญ

เรื่อง **หน้า**

เรื่อง **หน้า**

เราทำสังฆทานกันอย่างไร

ก่อนที่จะอธิบายถึงเรื่องสังฆทาน ต้องทำความเข้าใจกันเสียก่อนว่า ทุกวันนี้การถวายสังฆทานนิยมทำกันมากในหมู่พุทธศาสนิกชนชาวไทย ถ้าจะสังเกตดูตามร้านค้าสังฆภัณฑ์จะเห็นว่า มีสินค้าสำเร็จรูป ซึ่งประกอบด้วยถังพลาสติกสีเหลืองบรรจุข้าวสาร อาหารกระป๋อง ของแห้ง ของใช้ เช่น สบู่ ยาสีฟัน กระดาษชำระ ผงซักฟอก และผ้าสบง จีวร พร้อมกับมีกระดาษแก้วสีใสห่อหุ้มไว้อย่างเรียบร้อย วางประดับหน้าร้านขายของชำมีตั้งอยู่เป็นแถว ดูแล้วก็เป็นที่เข้าใจกันว่าเป็นของถวายสังฆทานเป็นเครื่องถวายสังฆทาน หรือเรียกกันแบบเข้าใจง่ายๆ ว่า "ถังสังฆทาน" นั่นเอง

ในบรรดาชาวพุทธที่ถวายสังฆทานกันนั้น ผมเองก็ไม่แน่ใจว่า จะมีสักกี่คน ที่รู้และเข้าใจเรื่องการทำสังฆทานหรือถวายสังฆทาน ไม่แน่ใจว่าจะรู้ความเป็นมารู้หลักเกณฑ์การถวายอย่างถูกต้อง

ผมเองก็เคยตอบปัญหาสังฆทาน ทางสถานีวิทยุบ่อยครั้ง เคยฟังผู้อื่นตอบ ทั้งพระทั้งฆราวาสก็บ่อยครั้งจากรายการที่มีผู้ฟังถามมา แสดงให้รู้ว่ายังมีผู้ไม่รู้ไม่เข้าใจมีอยู่บ้างเท่าที่สังเกตและรู้เห็นมา มองเห็นการกระทำสังฆทานที่ทำๆ กันอยู่ทุกวันนี้ มีอยู่หลายรูปแบบ หลายวิธี มีทั้งทำถูก ทำผิด ขอนำมากล่าวให้พิจารณากันว่าอย่างไหนถูก อย่างไหนผิด

บางคนจัดเตรียมของไปถวายพระ แล้วไปที่วัดไปถึงก็บอกกับพระผู้เป็นเจ้าอาวาส หรือผู้เป็นประธานสงฆ์ว่าจะถวายสังฆทาน ขอนิมนต์พระรับสังฆทาน ๕ รูป หรือ ๑๐ รูป หรือ ๓ รูป ๑ รูป แล้วก็ทำพิธีถวายสังฆทาน ทำไม่ถูก พระท่านก็สอนให้

บางท่านเตรียมของถวายพระ ตรงนั้นนั่นแหละ เตรียมสังฆทานไว้พร้อม แล้วออกมาดักรอพระที่ออกมาบิณฑบาต เห็นพระรูปไหนผ่านมาก็นิมนต์ให้เข้าไปในบ้าน โดยแจ้งให้พระทราบว่า ขอนิมนต์รับสังฆทานที่บ้านขณะนี้เลย เมื่อพระเข้าไปในบ้านแล้ว ก็กระทำพิธีถวาย

บางคนซื้อของตามร้าน คือถังสังฆทานที่เขาจัดไว้เรียบร้อยแล้ว นำไปถวายพระที่วัด หลวงพ่อบ้าง หลวงพี่บ้างแล้วแต่ตนจะนับถือ แล้วก็ถวายเป็นสังฆทาน แล้วก็เข้าใจว่าตนได้ถวายสังฆทานแล้ว

บางคนไม่เคยคิดว่า จะถวายสังฆทาน และไม่รู้ว่าเขาทำกันอย่างไร แต่หมอดูบ้าง พวกทรงเจ้าเข้าผีบ้าง บอกว่าต้องถวายสังฆทาน ดวงจะดีขึ้น โรคภัยไข้เจ็บก็จะทุเลาและหาย ก็เลยต้องกระทำตาม โดยซื้อถังสังฆทานไปหาหลวงพ่อ หลวงตา เพื่อทำพิธีถวายสังฆทาน แล้วก็สะเดาะเคราะห์ รดน้ำมนต์กันไปเลย

บางวัด อำนวยความสะดวกแก่ผู้ต้องการถวายสังฆทานโดยการจัดเตรียมของถวายแบบสำเร็จรูปเป็นถังๆ ไว้ให้มีราคาบอกไว้ที่ถังเสร็จ ๓๐๐, ๕๐๐, ๑,๐๐๐ บาท ใครต้องการถวายสังฆทาน ก็เอาเงินไปถวายพระตามราคาที่ติดไว้ได้เงินก็เข้าวัด หรือไม่ก็เป็นอดิเรกลาภของพระก็แบ่งกันไป ส่วนของนั้นก็เอามาใช้หมุนเวียนถวายสังฆทานกันใหม่เรื่อยๆ ไป

บางแห่งจัดเตรียมสังฆทานไว้ให้เสร็จ ในราคาที่ถูกมาก ๑๐ บาทบ้าง ๒๐ บาทบ้าง เหมาะสำหรับคนยากจน มีเงิน ๑๐ บาท ๒๐ บาท ก็มีโอกาสถวายสังฆทานได้เมื่อจ่ายเงินแล้วก็ถวายพระๆ ก็จะอวยชัยให้พร

บางแห่งใช้เทปเสียงพระสวด เปิดอวยพรเป็นภาษาบาลี ผู้ถวายสังฆทานจะกรวดน้ำพร้อมกับเสียงเทปที่เปิดนั้น ทำกันอย่างนี้ก็มี

บางคนทำสังฆทาน โดยใส่บาตรพระตอนเช้าเพราะมีผู้บอกว่าใส่บาตรพระตอนเช้า ก็เป็นสังฆทานได้เหมือนกัน ถ้าทำใจว่าถวายแก่พระสงฆ์ก็เป็นสังฆทาน เพราะสังฆทานนั้นก็อยู่ที่ใจ สอนกันอย่างนี้ก็มี ทำกันอย่างนี้ก็มี นอกจากนี้ยังมีปัญหาถกเถียงกันอีกเช่น

บางคนถือหลักว่าถวายสังฆทานนั้น ต้องมีพระ ๔ รูปขึ้นไป จึงจะเป็นสังฆทาน ถ้าต่ำกว่าก็ไม่เป็นสังฆทาน เพราะคำว่าสังฆทานนั้นต้องหมายถึงพระ ๔ รูปขึ้นไป บางคนมีความเห็นว่า.....การถวายสังฆทานนั้นต้องถวายก่อนเที่ยง หลังเที่ยงไปแล้วถวายไม่ได้

แต่บางคนถวายได้ทั้งวัน ยกเว้นกลางคืน บางคนก็บอกว่า เรื่องสังฆทานเป็นเรื่องการทำบุญให้ผู้ตาย ความสำคัญอยู่ที่ ต้องเขียนชื่อผู้ตายลงในแผ่นกระดาษแล้วจึงถวายสังฆทาน เมื่อถวายแล้วก็เผากระดาษที่เขียนชื่อผู้ตายนั้น พร้อมกับกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล ไปให้จึงจะเป็นสังฆทาน

ปัญหาต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว คนที่มีความรู้ความเข้าใจ ก็จะต้องตอบได้ว่า อย่างไหนถูกอย่างไหนผิด ตามที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่ถ้าผู้ไม่รู้ไม่เข้าใจ ก็จะยึดถือไปตามคำบอกกล่าว ของคนที่ตนเองเคารพนับถือศรัทธาใครก็เชื่อคนนั้นว่าสอนถูก แล้วก็ทำตามๆ กันไป

เรื่องนี้ผมเองก็เคยบวชเรียนมา เคยเป็นผู้รับสังฆทาน และเคยเป็นผู้ถวายสังฆทาน ความรู้ความเข้าใจเรื่องสังฆทานก็พอมีอยู่บ้าง เมื่อมาเห็นผู้มีศรัทธาถวายสังฆทานในปัจจุบันนี้ ทำถูกบ้างก็มี ผิดบ้างก็มี ก็มาคิดอยู่ในใจว่า...ทำอย่างไรจะให้ผู้ที่ยังไม่รู้ ไม่เข้าใจได้รู้และเข้าใจบ้าง จึงได้เริ่มเขียนความรู้เรื่องสังฆทาน

และจัดทำเป็นซีดีเพื่อเปิดฟัง โดยมุ่งเน้นความรู้ถูก เข้าใจถูกเป็นหลัก และมุ่งเน้นความถูกต้องมากกว่าความถูกใจ ถ้าข้อความตอนใดไปกระทบกับหลักปฏิบัติของใคร วัดใด บุคคลใด ก็ขอได้โปรดเข้าใจว่า มิได้มีความประสงค์เพื่อติเตียนหรือทำลาย แต่ต้องการชี้ให้เห็นและเข้าใจว่าอะไรถูกอะไรผิด มุ่งหวังเพื่อให้ช่วยกันแก้ไขให้ถูกต้องเพื่อประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา และผู้กระทำสังฆทานได้มีโอกาสกระทำอย่างถูกต้อง

ขอให้เราเข้าใจกันว่า พระพุทธศาสนา เป็นสมบัติของเราทุกๆ คน เราทุกๆ คนจะต้องช่วยกัน ทำนุ บำรุงรักษา และการทำนุ บำรุงรักษา หมายถึง ศึกษาเรียนให้เกิดความรู้ถูกความเข้าใจถูก และปฏิบัติถูกต้องตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

วัดเกิดจากพระพุทธเจ้า พระสงฆ์เกิดจากพระพุทธเจ้า ถ้าพระพุทธเจ้าไม่อุบัติขึ้นมาในโลก วัดก็ไม่มี พระสงฆ์ก็ไม่มี เพราะฉะนั้น วัดหรือคณะสงฆ์ ถือว่าเป็นองค์กรหรือสถาบันที่ตั้งขึ้นมาเพื่อประโยชน์ เพื่อความสุข เพื่อ

สงเคราะห์อนุเคราะห์ประชาชน ในสังคมอย่างถูกต้องโดยอาศัยหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นหลักในการสอน และปฏิบัติ

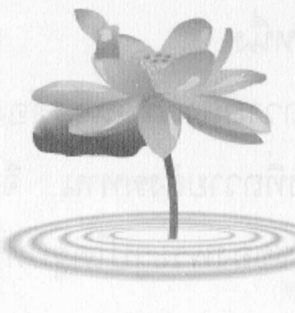
การถวายสังฆทาน เป็นการอุปถัมภ์บำรุงและสนับสนุนคณะสงฆ์ วัด หรือสถาบันสงฆ์ให้มีความเจริญและมั่นคง เราทุกๆ คนในฐานะเป็นชาวพุทธควรเข้าใจว่า

การที่พระพุทธเจ้าทรงยกย่องว่า การถวายสังฆทานนั้นมีผลมาก มีอานิสงส์มาก เพราะสังฆทานเป็นไปเพื่อบำรุงวัด บำรุงสงฆ์ บำรุงสถาบันสงฆ์ให้มีความเจริญ มีความมั่นคง มิใช่บำรุงภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง

ดังนั้น การถวายสังฆทานจึงต้องมีเจตนาเพื่อสงฆ์ทั้งหลายทั้งปวง ของที่ถวายสังฆทาน จึงหมายถึงของสงฆ์ทั้งหลายทั้งปวง มิใช่ของพระรูปใดรูปหนึ่ง รายละเอียดจะได้อธิบายกันต่อไป

ส่วนวัดใด สำนักใด หรือบุคคลใดจะมีข้อวัตรปฏิบัติในเรื่องสังฆทาน เปลี่ยนแปลงเบี่ยงเบียนไปจากที่พระพุทธเจ้าสอนไว้ ก็ถือเสียว่าเป็นความบกพร่องเป็นจุดเสียของวัดนั้นสำนักนั้นบุคคลนั้นเท่านั้น ส่วนคำสอนของพระพุทธเจ้า

ยังดำรงความถูกต้องไว้ให้เราได้ศึกษาปฏิบัติตามกันนั้น ยังมีอยู่อย่างครบสมบูรณ์ คือในทักขิณาวิภังคสูตรบาลี และอัตถกถาพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ และที่อื่นๆ ในพระไตรปิฎกอีกมาก

หลักการถวายสังฆทาน

ก่อนที่จะถวายสังฆทาน ควรมีความรู้ความเข้าใจเสียก่อนแล้วจึงค่อยถวาย เพราะความรู้ความเข้าใจจะช่วยทำให้เกิดความมั่นใจได้บุญมาก ด้วยเหตุที่กำลังเจตนาที่เกิดขึ้น ในขณะที่ทำสังฆทานนั้น จะมีพลังแข็งแกร่งไม่หวั่นไหวต่อการกระทำ และจะประกอบด้วยปัญญา ซึ่งถือเป็นทานอันประเสริฐถ้าประกอบด้วยปัญญา จึงควรศึกษาให้เข้าใจก่อน มีดังต่อไปนี้

๑. รู้หลักการวางใจ ว่าควรวางใจอย่างไร
๒. รู้วัตถุสิ่งของที่จะนำไปถวายสังฆทาน
๓. รู้หลักการนิมนต์พระรับสังฆทาน
๔. รู้วิธีการถวายสังฆทาน

๑. รู้หลักการวางใจก่อนทำสังฆทาน

ก่อนทำสังฆทานหรือการถวายสังฆทาน หมายถึง การถวายภัตตาหารนั้นแก่สงฆ์ หรือการถวายสิ่งของนั้นๆ แก่สงฆ์

โดยมิได้เจาะจงภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง การถวายในครั้งนั้นจะไม่เป็นสังฆทาน

เนื่องจากการถวายสังฆทาน หรือการให้ทานพระพุทธเจ้าตรัสว่า มี ๒ อย่างคือ

๑. **ปาฏิปุคคลิกทาน** ได้แก่ ทานที่ให้โดยเจาะจงภิกษุรูปนั้น รูปนี้ ทานที่ถวายเฉพาะพระที่ตนเคารพเลื่อมใสพอใจเท่านั้น

๒. **สังฆทาน** ได้แก่ ทานที่ให้โดยเจาะจง ให้เพื่อเป็นส่วนกลางของสงฆ์ ให้เพื่อเป็นส่วนกลางของวัด ถ้าเป็นอาหารหมายถึง อาหารของพระทั้งหลายทั้งปวง ถ้าเป็นของใช้หมายถึง ของใช้ของพระทั้งปวง และคำว่า **"สังฆทาน" แปลว่า ให้แก่สงฆ์ ให้เพื่อเป็นของสงฆ์ เมื่อสงฆ์ไม่ใช้แล้วของนั้นก็ตกเป็นของวัดต่อไป**

และคำว่า **"สงฆ์" ในที่นี้ หมายถึงพระสงฆ์ทั่วไปทั้งหมด ไม่ใช่ภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง และหมายถึงพระอริยสงฆ์ทั่วไปทั้งหมด** แม้พระอริยสงฆ์ก็มิได้หมายถึงพระอริยสงฆ์องค์ใดองค์หนึ่งอย่างหนึ่ง

ด้วยเหตุนี้ การตั้งเจตนาในการทำสังฆทานนั้น หมายถึงการตั้งเจตนาว่าเราจะถวายภัตตาหาร และสิ่งของบริวารต่างๆ เหล่านี้แก่พระสงฆ์ทั่วไปทั้งหมด รวมถึงอริยสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้าทั้งหลายด้วย โดยไม่คิดเจาะจงภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง ส่วนพระที่มารับสังฆทานนั้น จะเป็นกี่องค์ก็ตาม เป็นตัวแทนของอริยสงฆ์ หรือเป็นตัวแทนของสงฆ์เท่านั้น แม้ว่าจะเป็นสามเณรอยู่ด้วย ก็จะต้องวางใจว่าท่านที่มานี้เป็นตัวแทนของสงฆ์เป็นตัวแทนอริยสงฆ์ ผู้ที่จะทำการถวายสังฆทานจะต้องนอบน้อมให้ความเคารพยำเกรงเหมือนท่านเหล่านี้เป็นอริยสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า อย่าได้แสดงความคุ้นเคยพูดคุยกันแบบเป็นกันเองเป็นอันขาด และจะต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ดีใจว่าเป็นพระที่เราเคารพมาด้วย หรือมีพระที่เป็นญาติของตนมาด้วย ไม่เสียใจที่ได้พระที่ไม่ดีมา อย่างนี้เป็นต้น จะต้องวางใจสม่ำเสมอเป็นกลาง ทั้งก่อนเห็นพระ และในขณะเห็นพระที่มารับสังฆทาน

๒. รู้วัตถุสิ่งของที่จะถวายเป็นสังฆทาน

สิ่งของที่จะนำมาถวายสังฆทานแก่ภิกขุสามเณรได้นั้น เมื่อกล่าวรวมๆ ทั่วไปทั้งหมด เรียกว่า **"ทานวัตถุ"** มีอยู่ ๑๐ อย่าง คือ

๑. ภัตตาหาร ได้แก่ อาหารคาวหวาน ตามที่พอจะจัดหามาถวายได้

๒. น้ำ น้ำปานะ รวมถึงเครื่องดื่มอันควรแก่พระภิกขุสามเณร ไม่เจือด้วยสิ่งเสพติด มึนเมา

๓. ผ้า ได้แก่ ผ้าไตรจีวร และผ้าอื่นๆ ที่สมควรแก่สมณะ

๔. ยานพาหนะ ได้แก่ รถ เรือ หรือค่ารถ ค่าเรือ ค่าโดยสารในการเดินทาง ซึ่งเป็นเครื่องอำนวยความสะดวก

๕. ดอกไม้ พวงมาลัยทั้งของสด หรือแห้งอันเป็นเครื่องสักการะบูชา

๖. ของหอม ได้แก่ ธูป เทียน หรือสิ่งที่ใช้จุดไฟเพื่อบูชาด้วยกลิ่น หรือสิ่งที่ใช้บูชาพระด้วยกลิ่น

๗. เครื่องลูบไล้ ได้แก่ สบู่ก้อน สบู่เหลว ยาสีฟัน แปรงสีฟัน เป็นต้น

๘. เครื่องที่นอน ได้แก่ เสื่อ ผ้าปูนอน ผ้าปูอาสนะ มุ้งกลด หรือเต็นท์อันควรแก่สมณะ

๙. ที่อยู่อาศัย เช่น กุฎี เสนาสนะ เตียงนอน ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ ม้านั่ง เป็นต้น

๑๐. ประทีปโคมไฟ ตะเกียง น้ำมันตะเกียง รวมถึงสิ่งที่ทำให้เกิดแสงสว่าง

ทั้ง ๑๐ ประการนี้เป็นสิ่งควรถวายเป็นสังฆทานได้ เป็นสิ่งที่คู่ควรแก่พระภิกขุสามเณรใช้บริโภค และใช้สอย เรียกว่า **ทานวัตถุ แปลว่า วัตถุที่ควรถวายเป็นทาน**

ถ้าจะถือตามหลักฐานในพระไตรปิฎกเกี่ยวกับการถวายสังฆทาน พบว่าเป็นการถวายภัตตาหารแก่พระภิกขุเป็นส่วนมาก ส่วนสิ่งของอื่นๆ นั้นเป็นเป้าหมายรอง

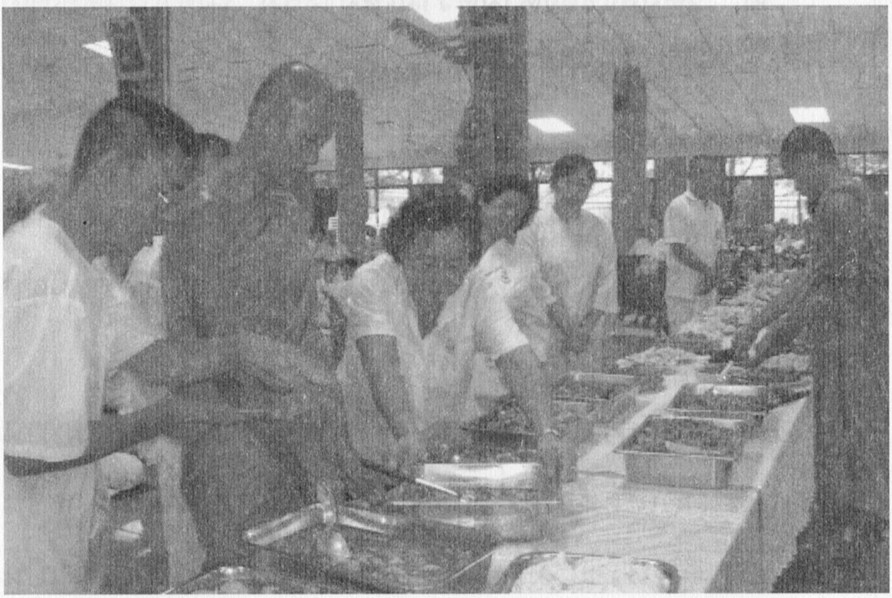
ในหนังสือศาสนพิธี เล่ม ๑ ฉบับของกรมการศาสนพิธี พิมพ์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้อธิบายถึงวัตถุที่จะถวายเป็นสังฆทานนั้น อธิบายว่า ได้แก่ ภัตตาหารเท่านั้นอย่างอื่นถือว่าเป็นบริวารสังฆทาน ไม่ถือว่าเป็นตัวสังฆทาน

ในหนังสือศาสนพิธีดังกล่าว ยังได้อธิบายเพิ่มเติมไว้อย่างน่าฟังว่า เหมือนกับการถวายผ้ากฐิน วัตถุที่ถือว่าเป็นกฐิน คือผ้าจีวรผืนเดียวเท่านั้น ส่วนผ้าอื่นๆ สิ่งอื่นๆ ไม่ถือว่าเป็นตัวกฐิน จัดเป็นบริวารส่วนประกอบเท่านั้น จะมีก็ได้ ไม่มีก็ได้

ดังนั้นสิ่งที่จะนำมาถวายเป็นสังฆทานนั้นก็เช่นเดียวกัน **จะต้องเป็นภัตตาหารเท่านั้น ที่จะเป็นตัวสังฆทาน** ส่วนวัตถุอื่นๆ เป็นบริวารหรือส่วนประกอบเท่านั้น จะมีก็ได้ ไม่มีก็ได้

นี่คือความเห็นของฝ่ายวิชาการ แผนกศาสนพิธีของกรมการศาสนา นำมากล่าวไว้เพื่อเป็นหลักในการพิจารณาในการเตรียมสังฆทานแต่ละครั้ง ถ้าถือตามหลักศาสนพิธี

เทียบกับการทำสังฆทานกันทุกวันนี้ นิยมสังฆทานกระป๋อง หรือสังฆทานถังทั่วๆ ไป จะเห็นว่าภัตตาหารคือข้าวสุก ขนมสด ที่จะฉันได้ในขณะนั้นไม่มี มีแต่บริวารของสังฆทาน สิ่งของที่สำคัญ ที่เป็นสังฆทานตามหลักศาสนพิธีดังกล่าว ไม่มีเลย จึงเท่ากับว่าทุกวันนี้ส่วนมากยังทำสังฆทานไม่ถูก สังฆทานนั้นเอง

การเตรียมเครื่องสังฆทานที่ถูกต้อง ควรปฏิบัติอย่างไร

การเตรียมเครื่องวัตถุที่จะนำมาถวายสังฆทานนั้นให้ถือหลักไว้ดังนี้

๑. **อาหารคาวหวาน** จัดหามาได้ตามความเหมาะสม ซึ่งโดยหลักการเป็นวัตถุที่ขาดไม่ได้

๒. **วัตถุสิ่งของตามความเหมาะสม** ไม่จำเป็นต้องซื้อตามที่เขาจัดไว้ บางทีของที่เขาจัดใส่ไว้ พระใช้ไม่ได้ก็มี ทางที่ดีเราควรจัดซื้อเอาเอง แล้วนำมาจัดห่อหรือใส่ภาชนะ หรือใส่ถังอย่างเขาก็ได้ ถ้าเราจัดเองจะถูกกว่าและได้ของดีกว่า พระใช้ได้ด้วย สิ่งของที่จะจัดนั้นให้พิจารณาจากทานวัตถุ ๑๐ ประการดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๓. **หลักการนิมนต์พระ** เรื่องของการถวายสังฆทาน ถ้าเราทำร่วมกันกับผู้อื่นที่วัด เช่นการทำบุญในวันพระขึ้น ๘ ค่ำ ๑๕ ค่ำ หรือแรม ๘ ค่ำ ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำ ก็ถือว่าเป็นการถวายสังฆทานเหมือนกัน หรือทำบุญถวายผ้ากฐิน ผ้าป่า

อย่างนี้ก็ไม่ต้องนิมนต์ เพราะเป็นการร่วมกันที่วัด พระสงฆ์ก็จะลงมารับการถวายภัตตาหารเป็นสังฆทานตามที่ทายกกล่าวถวายแต่ถ้าจะทำเป็นส่วนเฉพาะตน หรือครอบครัวก็จะต้องมีพิธีการ และเกี่ยวข้องกับการนิมนต์พระ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เผดียงสงฆ์

การเผดียงสงฆ์หรือนิมนต์พระมารับสังฆทานนั้นกระทำได้หลายวิธีดังนี้

๑. **ถ้าเราจะถวายสังฆทานที่วัด** หรือที่บ้านควรแจ้งให้พระทราบล่วงหน้าก่อน โดยการเข้าไปหาพระที่เป็นประธานสงฆ์ในวัดนั้นๆ จัดพระขึ้นเป็นสงฆ์รับสังฆทานตามกำหนดวันเวลาและสถานที่ตามต้องการจะนิมนต์กี่องค์ก็ได้

๒. **ถ้าเราจะถวายสังฆทานที่บ้าน** โดยไม่นิมนต์พระที่วัด แต่จะนิมนต์พระที่มาบิณฑบาตในตอนเช้าก็ได้ เราจะถวายสังฆทานสัก ๑ องค์หรือ ๒ องค์ก็ได้ตามกำลังศรัทธา กล่าวคือเมื่อจัดเตรียมภัตตาหารและบริวารสังฆทานแล้วก็คอยนิมนต์พระมาบิณฑบาต โดยไม่เลือกว่า จะนิมนต์องค์นั้นองค์นี้ องค์ไหนมาก่อนก็นิมนต์องค์นั้น ด้วยการแจ้ง

ให้ท่านทราบว่า.....ขอนิมนต์พระคุณเจ้าเป็นตัวแทนสงฆ์รับสังฆทานที่บ้านขณะนี้ หรือตอนเพลนี้ จะนิมนต์สักกี่องค์ก็ได้ตามความต้องการ

การนิมนต์พระมารับสังฆทาน เป็นเรื่องที่สำคัญมาก ถ้าหากทำไม่ถูกการถวายในครั้งนี้ก็ไม่เป็นสังฆทานดังตัวอย่างต่อไปนี้

- นิมนต์พระเจาะจงพระที่ตนเองเคารพนับถือ เช่น เจ้าอาวาส หรือหลวงพ่อ

  - คัดเลือกพระที่ตนพอใจ
  - เจาะจงเฉพาะพระเก่าๆ พระใหม่ไม่เอา
  - เจาะจงเฉพาะพระนักปฏิบัติ
  - เจาะจงเฉพาะพระนักศึกษาปริยัติ
  - เจาะจงเฉพาะพระนักเทศน์ ปาฐกถา
  - เจาะจงเฉพาะที่เป็นญาติของตน

ถ้าอยู่ในลักษณะเจาะจงอย่างนี้การถวายสังฆทานก็จะไม่เป็นสังฆทาน ทานนั้นจะกลายเป็น **ปาฏิปุคคลิกทาน** คือ เป็นทานที่ถวายโดยเฉพาะเจาะจงไปทันที การนิมนต์พระรับสังฆทานจึงต้องระวังเรื่องของการวางใจคือ อย่าคิดเจาะจง พระองค์ใด

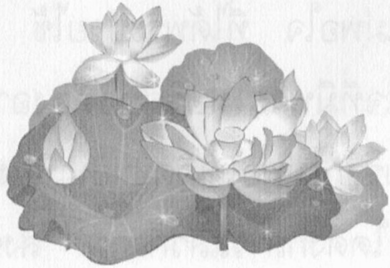
องค์หนึ่ง และระวังเป็นพิเศษคือ อย่าดีใจเมื่อได้พระที่ตนเองนับถือ หรือดีใจเมื่อพระที่มารับสังฆทานนั้นเป็นญาติของตน มีความชอบพอใจกันอยู่

นอกจากนั้น ความเสียใจ ความไม่พอใจ ก็เป็นอุปสรรคต่อการถวายสังฆทานอีกเหมือนกัน เช่น

- รู้สึกไม่พอใจที่ได้พระใหม่ หรือสามเณรมารับสังฆทานด้วย
- รู้สึกไม่พอใจพระที่เป็นญาติของตนไม่ได้มาด้วย
- รู้สึกไม่พอใจเมื่อได้พระที่ตนเกลียดรวมอยู่ด้วย
- รู้สึกไม่พอใจ ที่ได้พระป่วยไข้ ขี้โรคร่วมอยู่ด้วย

หรือรู้สึกไม่พอใจที่มีพระไม่บริสุทธิ์ต้องอาบัติปาราชิกรวมอยู่ด้วย ถ้าความรู้สึกไม่พอใจเกิดขึ้นอันเนื่องด้วยพระที่นิมนต์มาจะด้วยสาเหตุใดดังกล่าวแล้วก็ตาม สังฆทานก็จะไม่เป็นสังฆทานทันที จึงต้องระมัดระวังเรื่องของการวางใจต่อพระสงฆ์ขณะที่ไปนิมนต์ และได้นิมนต์มาแล้วจิตใจจะต้องมีความเคารพเสมอภาพเหมือนกันหมดทุกๆ องค์ ไม่ดีใจเมื่อได้พระที่ตนเองนับถือหรือเป็นญาติกัน ไม่เสียใจเมื่อได้พระไม่ดี ไม่ใช่ญาติ ไม่ใช่พระที่ตนเองนับถือ

การนิมนต์พระจึงต้องระมัดระวังวางใจเป็นกลาง ไม่มีอคติ ทั้งก่อนไปนิมนต์ ขณะนิมนต์ และนิมนต์แล้ว ไม่คิดดีใจ เสียใจ ไม่คิดเจาะจงภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง เมื่อได้พระมาแล้ว หรืออาจมีสามเณรรวมอยู่ด้วย ก็ต้องให้ความเคารพนอบน้อม ยำเกรง มีความเคารพยำเกรงต่อพระรัตนตรัยอย่างไร ก็ต้องให้ความเคารพยำเกรงต่อพระภิกขุสามเณรที่มารับสังฆทานอย่างนั้น

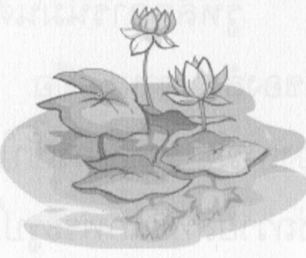

๔. พิธีการถวายสังฆทาน

ก่อนที่จะกล่าวถึงพิธีการถวายสังฆทาน ขอกล่าวทบทวนความเข้าใจโดยสรุป เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนอีกครั้งดังนี้

เบื้องต้นการถวายสังฆทาน จะต้องรู้หลักการของสังฆทาน คือ รู้หลักการวางใจในการทำสังฆทาน รู้วัตถุสิ่งของว่าอะไรเป็นตัวสังฆทาน อะไรเป็นตัวประกอบหรือบริวารของสังฆทาน รู้หลักการนิมนต์พระรับสังฆทาน โดยสรุปของหลักการของสังฆทาน คือ ต้องถวายแก่สงฆ์ ถวายเป็นส่วนกลางของสงฆ์ พูดอย่างเข้าใจง่ายๆ คือ ถวายเป็นส่วนรวม ไม่ใช่ถวายสิทธิ์แก่พระรูปใดรูปหนึ่ง พูดให้เข้าใจชัดอีกที คือ ของที่ถวายเป็นสังฆทานนั้น เมื่อถวายแล้วจะต้องตกเป็นของกลางส่วนรวมของวัด โดยคณะสงฆ์ในวัดนั้นๆ จะประชุมพิจารณาเพื่อตกลงกันว่า จะนำสิ่งของนั้นไปใช้ในกิจการใดๆ หรือจะมอบให้แก่ใคร ภิกขุรูปใด มติคณะสงฆ์ในวัดนั้นๆ จะเป็นผู้พิจารณา

หลักการของสงฆ์มีอยู่อย่างนี้ว่า....เมื่อเราจะถวายสังฆทาน จึงต้องตั้งเจตนาให้ตรงตามหลักการและกระทำการถวายตามกรรมวิธีให้ถูกต้อง สำหรับพระภิกขุสามเณรที่มารับสังฆทานก็จะต้องรู้หน้าที่ของตนว่า การมารับสังฆทานนั้นทำหน้าที่เป็นตัวแทนสงฆ์ เมื่อรับของถวายไปนั้นจะถือเป็นส่วนตัวไม่ได้ ต้องรับไปเป็นส่วนรวมเป็นส่วนกลาง เป็นของสงฆ์ไม่ใช่สิทธิ์ขาดเป็นของตนเอง

หลักปฏิบัติในการถวายสังฆทาน

๑. จัดเตรียมภัตตาหารคาวหวาน ให้พอกับพระที่นิมนต์จะเป็น ๑ องค์ ๓ องค์ หรือ ๙ องค์ก็ได้ตามกำลังศรัทธา และจัดเตรียมของไทยทาน ได้แก่ สบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน และอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับพระใช้

๒. ภัตตาหารคาวหวานต้องถวายก่อนเที่ยง คือถวายแล้วพระท่านฉันได้ทันเวลา เมื่อกล่าวคำถวายแล้วประเคนท่านได้ทันที แต่ถ้าเป็นของแห้งกินที่เก็บไว้ได้นาน เช่น เครื่องกระป๋อง ของแห้งบรรจุซองทั้งหลายควรถวายก่อนเที่ยง หรืออาจถวายหลังเที่ยง ก็พอจะอนุโลมให้ได้เพื่อฉลองศรัทธา แต่ต้องเข้าใจด้วยว่า ของแห้งที่เก็บไว้นานจะเป็นการถวายก่อนเที่ยงหรือหลังเที่ยงก็ตาม เมื่อกล่าวคำถวายแล้วไม่ต้องยกประเคนถึงมือพระ เนื่องจากวินัยของพระกำหนดไว้ว่าของกินของฉันขบเคี้ยว ที่รับประเคนแล้ว จะเก็บไว้ฉันได้เฉพาะเช้าถึงเที่ยงของวันนั้นเท่านั้น หากฉันไม่หมด หรือยังไม่ได้ฉันจะเก็บไว้ฉันในวันต่อไปจะต้องเป็น **อาบัติ** เรียกว่า **ผิดสีลในเรื่องอาหาร**

เพราะฉะนั้นถ้ามีของแห้ง อาหารกระป๋องหรือเครื่องกระป๋องที่จะต้องเก็บไว้ในวันต่อไป เวลาถวายก็นำไปตั้งไว้ต่อหน้าพระและเมื่อกล่าวคำถวายแล้วก็ไม่ต้องยกประเคน แต่เป็นหน้าที่ของลูกศิษย์ หรือผู้ปฏิบัติพระนำไปจัดปรุงหรือทำเป็นอาหารถวายพระในวันต่อไป

ในกรณีที่ของถวายสังฆทานนั้นใหญ่โต เช่น โต๊ะ เก้าอี้ หรือของที่มีน้ำมาก ไม่สามารถยกประเคนได้ก็ให้ใช้สายสิญจน์แทน โดยผูกสายสิญจน์เข้ากับสิ่งที่จะถวายเป็นของสงฆ์นั้น แล้วโยงใส่พานไว้ วางไว้ต่อหน้าสงฆ์ เมื่อกล่าวคำถวายแล้วก็ยกพานนั้นประเคนแทนสิ่งของที่จะถวายนั้น

๓. **ถ้าจะถวายสังฆทานที่บ้าน** จะต้องจัดเตรียมสถานที่จัดเตรียมเครื่องสักการะบูชาพระรัตนตรัย จัดเตรียมโต๊ะบูชา พระพุทธรูป กระถางธูป เชิงเทียน แจกันดอกไม้ จัดเตรียมปูลาดอาสนะ และเตรียมคำถวายสังฆทานด้วยตนเองจะเป็นการดีที่สุด

เกี่ยวกับการถวายสังฆทาน นิยมตั้งพระพุทธปฏิมาเป็นประธาน ซึ่งอนุโลมเข้าในประเภทถวายทานแก่สงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข แม้ว่าพระพุทธเจ้าจะปรินิพพานไปนานแล้วก็ตาม พระพุทธปฏิมาก็เป็นเครื่องเหนี่ยวโน้มให้รำลึกถึงพระพุทธเจ้า ทำให้เกิดพุทธานุสสติด้วย หน้าพระประธานจะประกอบด้วย แจกันดอกไม้ ธูป เทียน เป็นเครื่องสักการะบูชาพระรัตนตรัย

สถานที่จะถวายสังฆทาน ถ้าเป็นในบ้านควรจัดห้องใดห้องหนึ่งที่เพียงพอแก่พระสงฆ์ตามจำนวน ที่นิมนต์ไว้ และควรปูลาดอาสนะให้พอดีกับพระที่จะนั่ง เมื่อพระมาถึงบ้านแล้ว ควรลุกต้อนรับ ให้ความเคารพยำเกรง เหมือนดังอริยสงฆ์สาวกของพระพุทธเจ้า มาถึงบ้านเรือนของตน ไม่ควรพูดคุย เย้าหยอกเหมือนคนคุ้นเคยแม้ว่าพระที่มารับสังฆทานนั้น จะเป็นพระที่คุ้นเคยพูดหยอกเย้ากัน แต่กิจกรรมที่เกี่ยวกับสังฆทานจะต้องตัดความคุ้นเคยกันออกไป ให้เหลือแต่ความเคารพยำเกรงเป็นสิ่งสำคัญ

การจัดเตรียมสิ่งของถวายสังฆทาน

ลำดับพิธีถวายสังฆทาน

เมื่อเตรียมของที่จะถวายสังฆทานแล้ว เตรียมสถานที่เรียบร้อยแล้ว พระที่นิมนต์ก็มาเรียบร้อยแล้ว พิธีถวายสังฆทานตามลำดับดังต่อไปนี้

๑. เจ้าภาพจุดเทียน ธูป กล่าวคำบูชาพระรัตนตรัย

๒. เจ้าภาพขอสีล ๕ ต่อพระสงฆ์

๓. พระสงฆ์ให้สีล เจ้าภาพรับสีล

๔. เจ้าภาพตั้งนะโม ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายสังฆทาน จบแล้ว ประเคนภัตตาหาร และเครื่องบริวารสังฆทานที่ประเคนได้

๕. พระสงฆ์ทำพิธีอุปโลกน์ ถ้าพระที่นิมนต์มา ๔ รูปขึ้นไป ถ้าพระมีไม่ถึง ๔ รูป ก็ไม่ต้องทำพิธีอุปโลกน์

๖. พระสงฆ์อนุโมทนา เจ้าภาพกรวดน้ำ เสร็จพิธี

ลำดับพิธีถวายสังฆทานฝ่ายเจ้าภาพ

ในพิธีการทั้ง ๖ ข้อดังกล่าวแล้ว ถ้าเจ้าภาพเป็นผู้ถวายปฏิบัติเองได้ จะเป็นการดีที่สุด ควรฝึกให้ได้แต่ถ้าไม่ได้จริงๆ ควรเชิญผู้รู้มาเป็นพิธีกร สำหรับลำดับพิธีการถวายสังฆทานมีดังนี้

เมื่อพระนั่งเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงนำอาหารคาวของหวานที่จัดเตรียมไว้ มาตั้งตรงหน้าพระสงฆ์ แล้วจุดเทียน ๒ เล่ม ธูป ๓ ดอก แล้วบูชาพระรัตนตรัย ดังนี้

คำบูชาพระรัตนตรัย

อิมินา สักกาเรนะ ตัง พุทธัง อภิปูชยามิ

อิมินา สักกาเรนะ ตัง ธัมมัง อภิปูชยามิ

อิมินา สักกาเรนะ ตัง สังฆัง อภิปูชยามิ

คำแปล

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาพระพุทธเจ้า ด้วยเครื่องสักการะอันนี้

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาพระธัมมเจ้า ด้วยเครื่องสักการะอันนี้

ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอบูชาพระสงฆ์เจ้า ด้วยเครื่องสักการะอันนี้

คำนมัสการพระรัตนตรัย

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ภะคะวา พุทธัง ภะคะวันตัง อะภิวาเทมิ (กราบ ๑ ครั้ง)

พร้อมกล่าวคำว่า.....พุทโธ เม นาโถ

พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งของข้าพเจ้า

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม ธัมมัง นะมัสสามิ (กราบ ๑ ครั้ง)

พร้อมกับกล่าวคำว่า..... ธัมโม เม นาโถ

พระธัมม์เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้า

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ สังฆัง นะมามิ (กราบ ๑ ครั้ง)

พร้อมกับกล่าวคำว่า.....สังโฆ เม นาโถ

พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของข้าพเจ้า

คำขอสีล ๕ ต่อพระสงฆ์

มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสะระเณนะ สะหะ, ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสะระเณนะ สะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ,

ตะติยัมปิ มะยัง ภัณเต, วิสุง วิสุง รักขะณัตถายะ, ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะฯ

คำให้สีล ๕ ของพระ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

(เจ้าภาพว่าตามพระ คือ นะโม ๓ จบ)

พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ (เจ้าภาพว่าตามพระ)

ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ทุติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ พุทธัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ ธัมมัง สะระณัง คัจฉามิ

ตะติยัมปิ สังฆัง สะระณัง คัจฉามิ

ติสะระณะคะมะณัง นิฏฐิตัง (พึงรับว่า อามะภันเต)

ปาณาติปาตา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

อะทินนาทานา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

กาเมสุมิจฉาจารา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

มุสาวาทา เวระมะณี สิกขาปะทัง สะมาทิยามิ

สุราเมระยะมัชชะปะมาทัฏฐานา เวระมะณี สิกขาปะทัง
สะมาทิยามิ

(จบว่าตามแค่นี้)

อิมานิ ปัญจะสิกขาปะทานิ สีเลนะสุคะติง ยันติ สีเลนะโภคะสัมปะทา สีเลนะนิพพุติง ยันติ ตัสมา สีลัง วิโสธะเย

คำถวายสังฆทาน

เมื่อพระสงฆ์ให้สีล ๕ จบแล้ว เจ้าภาพกล่าว

นะโม ๓ จบ แล้วกล่าวคำถวายสังฆทาน ดังนี้

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทธัสสะ

คำถวายสังฆทาน

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะฯ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตตาหาร พร้อมกับของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับภัตตาหาร พร้อมกับของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนานเทอญ

พระจะรับว่า..... สาธุ

เสร็จแล้วประเคนภัตตาหารให้ถึงมือพระ

คำถวายสังฆทานอุทิศแก่ผู้ตาย

อิมานิ มะยัง ภันเต มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญจะ ญาตะกานัง กาละ กะตานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะฯ

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตตาหาร พร้อมกับของบริวารเหล่านี้ แก่ภิกขุสงฆ์ ขอภิกขุสงฆ์จงรับภัตตาหาร พร้อมกับของบริวารทั้งหลายเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์ความสุขข้าพเจ้าทั้งหลาย แก่ญาติทั้งหลายผู้ล่วงลับไปแล้วมีบิดามารดาเป็นต้น ตลอดกาลนานด้วยเทอญ

พระรับว่า.....สาธุ พร้อมกัน

เสร็จแล้วประเคนภัตตาหารให้ถึงมือพระ

หน้าที่ของพระ

เมื่อรับประเคนภัตตาหารและของบริวารแล้ว ถ้าในการถวายสังฆทานนั้นมีพระ ๔ รูปขึ้นไป พระจะกระทำพิธีอุปโลกน์ คือตามหลักปฏิบัติของสงฆ์มีอยู่ว่า เมื่อได้รับของถวายเป็นสังฆทานแล้ว ท่านจะต้องดำเนินการประชุมสงฆ์ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป เพื่อลงมติว่า จะยกของสิ่งนั้นให้กับใคร หรือจะแจกปันกันอย่างไร จะทำอะไร

ขั้นตอนของการประชุมสงฆ์ คือ พระสงฆ์ในวัดนั้น หรือพระที่รับสังฆทานมี ๔ รูปขึ้นไป ประชุมกันโดยพระที่มีพรรษามากที่สุดเป็นประธาน เมื่อพร้อมแล้วพระอีกรูปหนึ่งซึ่งไม่ใช่ประธานจะกล่าวเสนอญัตติเรียกตามภาษาพระว่า "อุปโลกน์" หรือพูดกันอย่างเข้าใจง่ายๆ คือเสนอข้อคิดเห็นว่าจะทำอย่างไรกับของที่เขาถวายสังฆทานมา มติของที่ประชุมถือว่าเป็นข้อยุติเด็ดขาดไม่มีเสียงคัดค้านด้วยประการทั้งปวง นี่คือ ขั้นตอนการประชุมสงฆ์เกี่ยวกับสังฆทน

วิธีอุปโลกน์

เมื่อพร้อมแล้ว พระที่มีอายุมาก รองลงมาจากประธาน จะตั้งพัดหรือประนมมือแล้วตั้งนะโม ๓ จบ กล่าวคำอุปโลกน์เป็นภาษาบาลี ดังนี้

ยัคเฆ ภันเต สังโฆ ชานาตุ

อะยัง ปะฐะมาภาโค เถรัสสะ ปาปุณาติ, อะวะเสสา ภาคา อัมหากัง ปาปุณันติ

ทุติยัมปิ อะยัง ปะฐะมาภาโค เถรัสสะ ปาปุณาติ, อะวะเสสา ภาคา อัมหากัง ปาปุณันติ

ตะติยัมปิ อะยัง ปะฐะมาภาโค เถรัสสะ ปาปุณาติ, อะวะเสสา ภาคา อัมหากัง ปาปุณันติ,

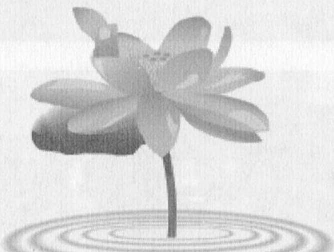
คำแปล..... ขอที่ประชุมสงฆ์ทราบ ข้าพเจ้าขอเสนอว่าของที่เป็นสังฆทานส่วนแรกนี้ ขอให้แก่พระเถระผู้เป็นประธาน ส่วนที่เหลือจากนั้นเป็นของพวกเรา พระที่ร่วมประชุมกล่าวว่า.....สาธุ เป็นอันเสร็จพิธี

พิธีคำอุปโลกน์นี้ใช้เกี่ยวกับของขบฉัน คือ ภัตตาหาร และของใช้ส่วนตัว ที่เขาถวายเป็นสังฆทาน หรือ ถ้าเป็นสิ่งของอื่นๆ ก็ลงมติทำนองเดียวกันนี้ ถ้าจะตั้งคำถามว่าการกระทำอุปโลกน์ จะทำที่ไหนคำตอบคือ ถ้านิมนต์พระรับสังฆทานตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ก็สามารถกระทำอุปโลกน์ได้ทันที หลังจากเจ้าภาพกล่าวคำถวายแล้ว

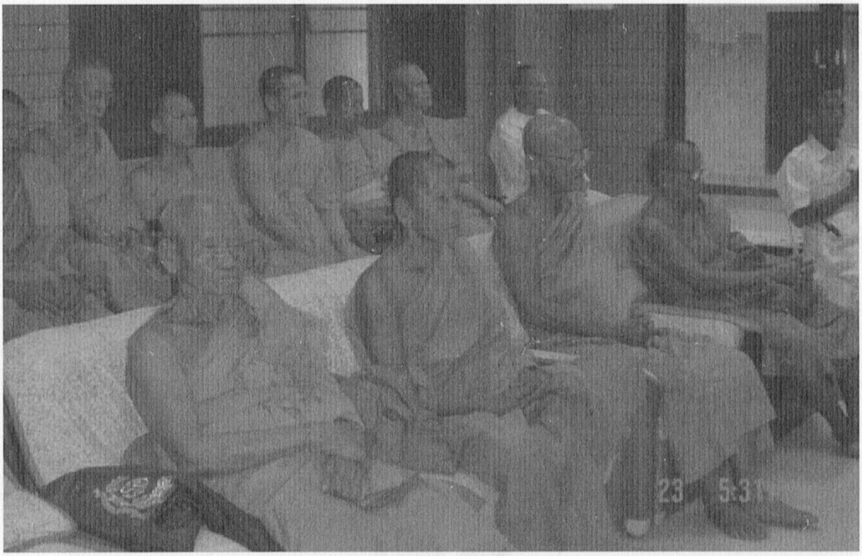
ถ้าเจ้าภาพนิมนต์พระไม่ถึง ๔ รูป การกระทำอุปโลกน์ก็ต้องมาทำที่วัด คือพระที่รับสังฆทาน ๑ องค์ หรือ ๓ องค์ เมื่อเจ้าภาพกล่าวคำถวายสังฆทานนี้แล้ว รับประเคนแล้ว จะนำของนั้นมาวัดประชุมสงฆ์ กระทำอุปโลกน์กันอีกที เพราะฉะนั้น ในทางที่ดีควรนิมนต์พระรับสังฆทานให้ครบ ๔ รูปขึ้นไป เพื่อสะดวกในการกระทำอุปโลกน์ได้ทันที

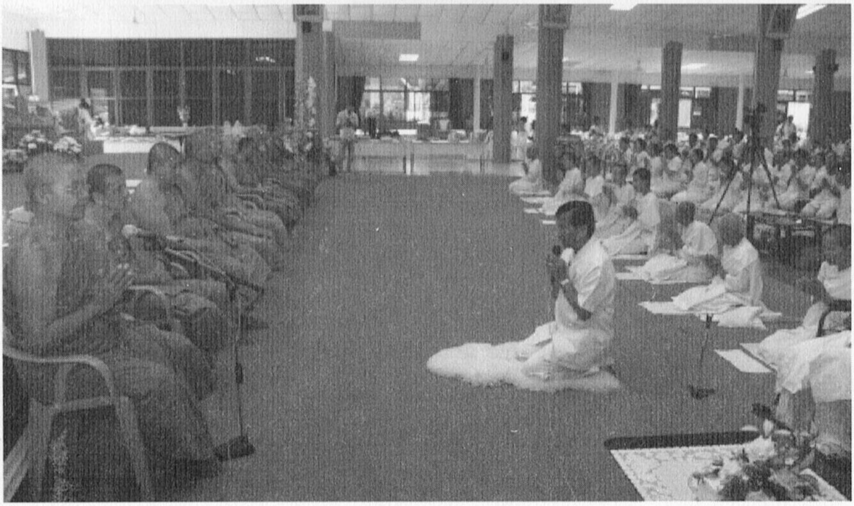
หลังจากเจ้าภาพกล่าวคำถวายแล้ว เจ้าภาพที่นิมนต์พระ ๑ รูป ๒ หรือ ๓ รูป พระที่นิมนต์มารับสังฆทานนั้นมีฐานะเป็นตัวแทนของสงฆ์ เมื่อรับสังฆทานมาแล้วจะถือเอาเป็นของส่วนตัวทันทีนั้นไม่ได้ จะต้องนำหรือถ้าเป็นสิ่งของอื่นๆ ก็ลงมติทำนองเดียวกันนี้ ถ้าจะตั้งคำถามว่าการกระทำ

อุปโลกน์ จะทำที่ไหนคำตอบคือ ถ้านิมนต์พระรับสังฆทาน ตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ก็สามารถกระทำอุปโลกน์ได้ทันที หลังจาก เจ้าภาพกล่าวคำถวายแล้ว ถ้าเจ้าภาพนิมนต์พระไม่ถึง ๔ รูป การกระทำอุปโลกน์ก็ต้องมาทำที่วัด คือพระที่รับสังฆทาน ๑ องค์ หรือ ๓ องค์ เมื่อเจ้าภาพกล่าวคำถวายสังฆทานนี้แล้ว รับประเคนแล้วจะนำของนั้นมาวัดประชุมสงฆ์ กระทำอุปโลกน์ กันอีกที เพราะฉะนั้น ในทางที่ดีควรนิมนต์พระรับสังฆทาน ให้ครบ ๔ รูปขึ้นไป เพื่อสะดวกในการกระทำอุปโลกน์ได้ทันที

เจ้าภาพควรกล่าวต้อนรับสงฆ์
และกล่าวถวายสังฆทานได้ด้วยตนเอง

ข้อควรทราบเกี่ยวกับสังฆทาน

๑. **ตามวัดหรือตามบ้านก็ตาม** ถ้ามีการถวายสังฆทานในเวลาเช้า เมื่อพระฉันแล้วยังมีอาหารเหลืออยู่ จะบริโภคหรือนำไปบริโภคโดยพลการนั้นไม่ได้ จะต้องขออนุญาตจากพระสงฆ์ก่อน มิฉะนั้นจะเกิดโทษเป็นบาป ข้อนี้พึงระวัง

๒. **สิ่งของที่เราถวายเป็นสังฆทานถือว่าเป็นของสงฆ์ของวัดทั้งหมด** พระภิกขุจะนำไปขาย หรือให้ใครๆ ผู้เป็นฆราวาสนั้นไม่ได้ เพราะของนั้น เขาถวายแก่สงฆ์ มิได้เป็นของภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง เมื่อสงฆ์ไม่ใช้สิ่งนั้นก็เป็นสมบัติของวัดไป มีพระภิกขุบางรูป ไม่เข้าใจในเรื่องนี้ เมื่อรับสังฆทานมาแล้ว สิ่งของต่างๆ มักจะยึดไว้เป็นสมบัติของตน ไม่ได้คิดว่าเป็นสมบัติของสงฆ์ เป็นสมบัติของวัดของที่เขาถวายเป็นสังฆทานนั้นได้มอบให้แก่ ญาติของตนบ้าง บางทีเอาไปไว้ที่บ้าน ของตนเองเสียบ้าง มิหนำซ้ำเมื่อสึกจากพระแล้วยังขนไปไว้ที่บ้าน ยึดเป็นของส่วนตัวโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

อย่าว่าแต่วัตถุสิ่งของที่เขาถวายแก่สงฆ์เลย แม้แต่ข้าวสาร น้ำตาลทรายที่เขาถวายเป็นสังฆทานมา พระภิกขุจะนำไปให้ใครที่เป็นฆราวาสนั้นไม่ได้ ถึงแม้จะนำไปให้บิดา มารดาผู้มีพระคุณของตนก็ไม่ได้ ที่กล่าวเช่นนี้ มิได้พูดเอาเองมีเรื่องปรากฏอยู่ในคัมภีร์ทางพุทธศาสนาว่า.....

ในบริเวณเจติยบรรพต ตามพปัณณิทวีป มีวิหารอันเป็นที่อยู่ของพระภิกขุในพระพุทธศาสนา มีพระภิกขุจำพรรษาอยู่จำนวนมาก ประชาชนมีความเป็นห่วงกลัวพระภิกขุจะขาดแคลนเรื่องอาหาร จึงชักชวนกันทำสังฆทาน ต่างพากันนำอาหาร และสิ่งของมาร่วมกันทำสังฆทาน มีข้าวสารน้ำตาลทราย เครื่องใช้ และเภสัช เป็นต้น ถวายเป็นของสงฆ์มากมายทุกๆ ปี

ยังพระภิกขุหนุ่มรูปหนึ่ง ซึ่งเดินทางมาจากชนบท ได้เข้าไปจำพรรษาอยู่ร่วมกับพระภิกขุทั้งหลาย เมื่อออกพรรษาแล้วประสงค์จะเดินทางไปเยี่ยมโยมบิดาที่บ้านเกิดของตน ก่อนที่จะไปครุ่นคิดว่าจะมีอะไรไปฝากโยมบิดา คิดไปคิดมาเห็นว่า ควรเอาข้าวสาร ที่เขานำมาถวายเป็นสังฆทานไว้ไป

ฝากโยม จึงเอาผ้าห่อข้าวสาร ซึ่งชาวบ้านเขาถวายเป็นของสงฆ์ จำนวนครึ่งทะนาน แล้วออกเดินทางไป มีความคิดกระหยิ่มใจอยู่ตลอดทางว่า เมื่อโยมบิดาได้รับของฝากคงจะดีใจ เพราะบิดากำลังประสบความยากจนอยู่ หารู้ไม่ว่าตนกำลังทำบาปอยู่โดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้เพราะข้าวสารครึ่งทะนานนั้นเป็นของสงฆ์ ไม่ใช่ของตน แม้ชาวบ้านจะนำมาถวายก็ตาม แต่ชาวบ้านมิได้ถวายเป็นของภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง ชาวบ้านมีเจตจำนงถวายเป็นสังฆทาน

เมื่อภิกขุหนุ่มผู้กตัญญูต่อบิดา ออกเดินทางไปครึ่งทางก็ค่ำมืด จึงแวะไปที่วิหารข้างทาง ขอพักแรมค้างคืน ตั้งใจว่ารุ่งเช้าจะเดินทางต่อไป แต่ยังมิทันสว่างในค่ำคืนนั้นเอง พระภิกขุรูปนั้นได้ถูกโรคลมปัจจุบันทันด่วนถึงกับสิ้นชีวิต ด้วยอำนาจของกตัตตากัมม์ฝ่ายอกุสลเพียงเล็กน้อย แต่มีอำนาจมากผลักดันให้พระภิกขุหนุ่มไปเกิดเป็นเปรต มีรูปร่างสูงชะลูด น่าสะพึงกลัวน่าเกลียดน่าชัง มีกลิ่นเหม็นสาบสางไปทั่ว ผอมโซเหลือแต่หนังหุ้มกระดูก มีไฟลุกแดงไหม้ร่างกาย

อยู่จนกระทั่งร่างกายจะแตกพังทลาย เที่ยวเดินโงนเงนอยู่ระหว่างภูเขาเจติยบรรพตนั้น

นำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้เพื่อชี้แจงให้กุลบุตรที่จะไปบวชในพระพุทธศาสนา หรือบวชเป็นพระอยู่แล้วก็ตามพึงทราบว่าสิ่งของอันเป็นอุปกรณ์สังฆทาน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "บริวารสังฆทาน" ไม่ว่าจะเป็นวัตถุสิ่งของใดๆ ถ้าผู้ถวายได้กล่าวคำถวายว่า.....

ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุโนภันเต ภิกขุสังโฆ

แปลว่าขอน้อมถวายพระภิกขุสงฆ์ ขอพระภิกขุสงฆ์ผู้เจริญจงรับ.....

ถ้ามีคำว่า **ภิกขุสังฆัสสะ** รวมอยู่ด้วย ขอให้ทราบได้เลยว่าของนั้น ขอถวายแก่พระสงฆ์ มิได้ถวายแก่ส่วนตัวภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง เมื่อถวายเป็นของสงฆ์ พระภิกขุจะนำไปขาย หรือนำไปให้ใครนั้นไม่ได้

ฆราวาสเช่นเดียวกัน ของที่เขาถวายแก่สงฆ์แล้ว จะนำของนั้นมาเป็นของตนนั้นไม่ได้

สิ่งของนั้นคือสมบัติของวัด การเอาสมบัติของวัดมาเป็นของตนนั้นเป็นบาป เอาของวัดมาเก็บไว้ที่บ้านโดยยึดว่าเป็นสมบัติของตนไม่ว่าจะซื้อมา หรือขอมาหรือขโมยมาก็ตาม ขึ้นชื่อว่า ของวัด สมบัติของสงฆ์แล้ว เป็นบาป เหมือนเอาไฟมาไว้ที่บ้าน จะเกิดความเร่าร้อน ตายไปก็ต้องเกิดเป็นเปรต ถูกไฟเผาอยู่เป็นนิตย์

เรื่องนี้บางคนไม่รู้ว่าเป็นบาป จึงเอาของที่เขาถวายแก่สงฆ์มาเป็นของตนบ้าง เอาของวัดมาเป็นของตนบ้าง โดยการซื้อบ้าง ขอบ้าง ขโมยบ้าง

พระภิกขุบางรูปไม่ทราบเรื่องนี้ เอาของที่ถวายแก่สงฆ์ เช่น ผ้าไตรจีวร สิ่งของต่างๆ นำไปขายบ้างให้แก่ฆราวาส (ให้แก่พระภิกขุด้วยกันไม่เป็นไร) เช่น บิดามารดาของตน ญาติของตน มิตรสหายของตน หรือมิใช่ญาติบ้าง เหล่านี้ล้วนเป็นบาปทั้งสิ้น รวมเป็นบาปทั้งผู้ให้บาปทั้งผู้รับ ทราบข้อความนี้แล้ว รู้แล้วว่าเป็นบาป รีบนำกลับคืนวัดเสียเถิดครับ ยังไม่สายเกินไป ถ้าของนั้นชำรุดหรือสูญหาย ก็ต้องไปซื้อหามาให้ได้อย่างเดิม หรือให้ดีกว่า แล้วถวายคืนแก่สงฆ์ไป ยังมีชีวิตอยู่รีบทำเสีย ตายแล้วจะสายเกินแก้ หมดโอกาส

สำหรับท่านที่เป็นบุตรหลาน หรือจะเป็นใครอยู่ในฐานะอะไรก็ตาม ถ้าท่านผู้ปกครองสมบัติของสงฆ์หรือของวัดอยู่ รู้ว่าเป็นของวัดหรือของสงฆ์ คนที่เอามาจะด้วยการซื้อ หรือขอมา หรือขโมยมาก็ตาม ได้เสียชีวิตไปแล้วตายไปแล้ว ขอให้ท่านได้ช่วยเหลือผู้เสียชีวิตไปแล้ว ด้วยการ "ทำสังฆทาน" แล้วนำสิ่งของเหล่านั้นถวายคืนแก่สงฆ์ไปอย่าได้คิดเสียดาย แล้วอุทิศส่วนกุสลให้แก่ผู้เสียชีวิตนั้น จะเป็นมหากุสลอันยิ่งใหญ่ แก่ตัวท่านเอง และผู้ล่วงลับไปแล้ว

ที่นำมากล่าวไว้ทั้งหมดนี้ มีจุดประสงค์เพื่อช่วยกันป้องกันความผิดพลาด อันอาจเกิดขึ้นได้ด้วยเหตุที่ไม่รู้และช่วยกันรักษาความถูกต้อง ให้คงอยู่คู่พระพุทธศาสนากันต่อไป

เรื่องของสังฆทาน

สังฆทานคืออะไร

สังฆทาน คือ ทานที่ถวายแก่สงฆ์ มิได้เจาะจงแก่ภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง และถ้าเจาะจงภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง ทานที่ถวายนั้นไม่เป็นสังฆทาน

พระอย่างไรเรียกว่าสงฆ์

ความหมายของคำว่าพระสงฆ์ มีกล่าวไว้ ๒ นัย คือ นัยพระสูตร และนัยพระวินัย

นัยทางพระวินัย หมายถึงพระภิกขุตั้งแต่ ๔ รูป ขึ้นไป จึงจะเรียกว่า.....สงฆ์

ส่วนคำว่าสงฆ์ในทางพระสูตร ท่านมุ่งหมายเอาพระอริยสงฆ์ ซึ่งเป็นผู้ที่ทำลายกิเลสได้แล้วมีพระโสดาบัน พระสกทาคา อนาคามี พระอรหันต์ เป็นต้น

เมื่อจัดเป็นประเภทโดยความเป็นพระอริยะแล้วมีทั้งหมด ๔ คู่ คือ

๑. พระโสดาปัตติมัคค์ กับ พระโสดาปัตติผล

๒. พระสกทาคามิมัคค์ กับ พระสกทาคามิผล

๓. พระอนาคามิมัคค์ กับ พระอนาคามิผล

๔. พระอรหัตตมัคค์ กับ พระอรหัตตผล

รวมเป็นพระอริยบุคคล ๔ คู่ บุคคล ๘ และพระอริยสงฆ์ดังกล่าวนี้เป็นผู้ที่มีคุณ ๙ ประการ ซึ่งปรากฏอยู่ในบทสวดสังฆคุณ

สังฆคุณ แปลว่า คุณของพระสงฆ์

ดังนั้นคำว่า "สงฆ์" ตามนัยแห่งพระสูตร หมายถึง "พระอริยสงฆ์" ซึ่งประกอบด้วยคุณ ๙ ประการ

คุณพระอริยสงฆ์ ๙

๑. สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของผู้มีพระภาคเจ้านั้น เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว

๒. อุชุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของผู้มีพระภาคเจ้านั้น ปฏิบัติตรงแล้ว

๓. ญายะปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวก ของผู้มีพระภาคเจ้านั้น ปฏิบัติเพื่อรู้ธัมมะ

๔. สามีจิปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของผู้มีพระภาคเจ้านั้น ปฏิบัติชอบแล้ว

ยะทิทัง จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะปุริสะ

ปุคคะลา เอสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

คือคู่แห่งบุรุษทั้งหลาย ๔ บุคคล ทั้งหลาย ๘ นี่ คือพระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาค

๕. อาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่ของที่นำมาบูชา

๖. ปาหุเนยโย เป็นผู้ควรแก่ของที่นำมาต้อนรับ

๗. ทักขิเนยโย เป็นผู้ควรแก่ไทยธัมม์ที่เขานำมาถวายด้วยความศรัทธา

๘. อัญชะลีกะระณีโย

เป็นผู้ควรแก่การกระทำอัญชลีกัมม์

๙. อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกกัสสะ

เป็นนาบุญอันเอกของโลก ไม่มีนาบุญอันอื่น ยิ่งกว่า

พระอริยะสงฆ์ที่ประกอบด้วยคุณ ๙ ประการนี้ เมื่อบุคคลผู้ใดได้ถวายสังฆทานแล้ว จะมีผลมากมีอานิสงส์มาก

ในพระสุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย วิมานวัตถุ ตอนท้ายของเรื่อง มีเนื้อความกล่าวถึง ท้าวสักกเทวราช ได้กล่าวแก่นางภัททาเทพธิดาว่า.....

ท้าวสักกเทวราชได้เคยทูลถามพระพุทธเจ้า เมื่อครั้งประทับอยู่ ณ ภูเขาคิฌชกูฏ ถึงเรื่องผลของไทยธัมม์ที่ถวายที่มีผลมากกว่า จะถวายในบุคคลประเภทใดจึงมีผลมาก

พระพุทธเจ้าตรัสตอบท้าวสักกะเทวราชว่า.....

ผู้ประพฤติเพื่ออริยมัคค์ ๔ จำพวก และผู้ตั้งอยู่ในอริยผล ๔ จำพวก รวมเป็นอริยบุคคล ๘ จำพวกนี้ชื่อว่า "สงฆ์" เป็นผู้ปฏิบัติตรง ดำรงมั่นอยู่ในปัญญาและสีล เมื่อมนุสทั้งหลาย ผู้มุ่งบุญถวายทาน

ท่านเหล่านี้ หรือทำบุญปรารถนา การเวียนเกิดเวียนตาย ทานที่ถวายในสงฆ์ ย่อมมีผลมาก พระสงฆ์นี้เป็นผู้มีพระคุณความดีอันยิ่งใหญ่ ยังผลให้เกิดแก่ผู้ถวายทานอย่างไพบูลย์ ยากที่ใครๆ จะประมาณว่าเท่านั้นเท่านี้ได้ เหมือนทะเลยากที่จะคาดคะเนว่ามีน้ำเท่านั้นเท่านี้ได้ พระสงฆ์เหล่านี้แล เป็นผู้ประเสริฐสุด สาวกของพระพุทธเจ้า ผู้มีความเพียรเป็นเยี่ยมในหมู่นรชนเป็นแหล่งสร้างแสงสว่าง คือ ญาณของชาวโลก ได้แก่ นำเอาแสงสว่าง คือ พระสัทธัมม์ ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ดีแล้วมาชี้แจง ปวงชนที่ใคร่ต่อบุญเหล่าใด แล้วถวายทานมุ่งต่อพระสงฆ์ ทักขิณาทาน ของเขาเหล่านั้นชื่อว่าเป็นทักขิณาทานที่ถวายดีแล้ว เป็นยัญวิธี ที่เซ่นสรวงถูกต้อง จัดเป็นบูชากัมม์ ที่บูชาถูกต้อง เพราะทักขิณาทานนั้น จัดเป็นสังฆทาน มีผลมาก

จากข้อความในพระสูตรดังกล่าวแล้วนี้ ทำให้ได้ความเข้าใจชัดเจนในความหมายคำว่า "สงฆ์" และคำว่า สังฆทาน ซึ่งแปลว่า ทานที่ถวายแก่สงฆ์ เป็นทานที่พระพุทธเจ้าตรัสกับท้าวสักเทวราชว่า.....มีผลมาก

สังฆทาน คือ ทานที่ถวายแก่สงฆ์

สงฆ์ หมายถึง พระอริยสงฆ์สาวกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๘ พวก มีพระโสดาบัน เป็นต้น

และคำว่าสงฆ์ ตามนัยแห่งพระสูตร ส่วนมากเกี่ยวข้องกับการทำกุสลทาน มีสังฆทาน เป็นต้น

ส่วนคำว่า "สงฆ์" ในทางพระวินัยปิฎก หรือในทางพระวินัยของพระ หมายถึงพระภิกขุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ทำกิจของสงฆ์ ตามพุทธบัญญัติพระบรมพุทธานุญาต เช่น การสวดพระปาติโมกข์ การรับกฐิน การอุปสมบท การให้ปริวาส การอัพภาณ เป็นต้น การทำกิจของสงฆ์ต่างๆ เหล่านี้ ต้องมีพระภิกขุสงฆ์ประชุมกันตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป

ปาฏิปุคคลิกทาน ๑๔ อย่าง

ในพระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย
อุปริปัณณาสก์ ทักขิณาวิภังคสูตร
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงจำแนกอานิสงส์ของทาน ไว้ว่า มีความแตกต่างกัน

แบ่งทานออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ เรียกว่า **ปาฏิปุคคลิกทาน ได้แก่ ทานที่ให้โดยเจาะจงพระภิกขุรูปใด รูปหนึ่ง**

ประเภทที่ ๒ เรียกว่า **สังฆทาน ได้แก่ ทานที่ให้ไม่เจาะจงพระภิกขุรูปใด รูปหนึ่ง**

ทานประเภทที่ ๑
ปาฏิปุคคลิกทาน

ปาฏิปุคคลิกทาน หมายความว่า ทานที่เป็นไปในส่วนบุคคล เจาะจงพระภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ฯลฯ แบ่งออกเป็น ๒ อย่าง คือ

๑. ปาฏิปุคคลิกทาน ที่ให้ผลจำกัดนับประมาณได้มีทั้งหมด ๔ อย่าง คือ

๑. ให้ทานแก่สัตว์ดิรัจฉาน มีอานิสงส์ ๑๐๐ ชาติ คือ เป็นผู้มีอายุ วรรณะ สุขะ พละ ปฏิภาณ

๒. ให้ทานแก่ปุถุชนผู้ทุสีล มีอานิสงส์ ๑,๐๐๐ ชาติ

๓. ให้ทานแก่ปุถุชนผู้มีสีล มีอานิสงส์ ๑๐๐,๐๐๐ ชาติ

๔. ให้ทานแก่ปุถุชน ผู้ปราศจากความยินดีในกามนอกพระพุทธศาสนา เช่น ฤาษี นักบวช นักพรต ผู้ได้ฌาน ได้อภิญญา แม้จะไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา มีอานิสงส์ถึงแสนโกฏิชาติ

๒. ปาฏิปุคคลิกทาน คือทานที่ให้โดยเจาะจงมีผลไม่จำกัด นับประมาณมิได้ ให้ผลมากน้อยตามลำดับ

แบ่งออกเป็น ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. ให้ทานแก่บุคคลผู้ปฏิบัติ เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระโสดาปัตติผลแต่ยังไม่บรรลุเป็นพระโสดาบันบุคคล ๑

๒. ให้ทานแก่พระโสดาบันบุคคล คือ ผู้ที่บรรลุเป็นพระโสดาปัตติผลแล้ว ๑

๓. ให้ทานแก่บุคคลผู้ปฏิบัติ เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระสกทาคามิผล ๑

๔. ให้ทานแก่ผู้บรรลุพระสกทาคามิผลแล้ว ๑

๕. ให้ทานแก่บุคคลผู้ปฏิบัติ เพื่อให้แจ้งซึ่งพระอนาคามิผล ๑

๖. ให้ทานแก่บุคคลที่บรรลุเป็นพระอนาคามิผลแล้ว ๑

๗. ให้ทานแก่บุคคลที่ปฏิบัติ เพื่อทำให้แจ้งซึ่งพระอรหัตตมัคค์ ๑

๘. ให้ทานแก่บุคคลที่บรรลุเป็นพระอรหันต์แล้ว ๑

๙. ให้ทานแก่พระปัจเจกพุทธเจ้า ๑

๑๐. ให้ทานแก่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ๑

รวมเป็นปาฏิปุคคลิกทาน ที่มีผลมากนับประมาณมิได้ รวมทั้งหมด ๑๐ ประการที่กล่าวมาแล้วนั้น ข้อที่ ๑๐ มีอานิสงส์มากที่สุด

ความหมายของคำว่า ปาฏิปุคคลิกทานในที่นี้ พึงเข้าใจด้วยว่า แม้ว่าจะให้ทานแก่พระอริยบุคคล มีพระโสดาบัน พระสกทาคา พระอนาคา เป็นต้น ถ้าเป็นการเจาะจงว่าพระโสดาบันชื่อนั้น ชื่อนี้ หรือเจาะจงว่า..... ขอถวายทานแก่พระพุทธเจ้าเท่านั้น เท่านี้ ไม่จัดว่าเป็นสังฆทาน จัดเป็นปาฏิปุคคลิกทานทั้งสิ้น

สังฆทาน ๗ อย่าง

สังฆทาน หมายความว่า ทานที่ถวายแก่สงฆ์ โดยไม่เจาะจงแก่พระภิกขุรูปใดรูปหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง แบ่งออกเป็น ๗ ประเภท คือ

๑. สังฆทานที่ถวายในสงฆ์ ๒ ฝ่าย คือ พระภิกขุสงฆ์ และให้ภิกขุณีสงฆ์ มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน

๒. สังฆทานที่ถวายในสงฆ์ ๒ ฝ่าย คือ พระภิกขุสงฆ์ และพระภิกขุณีสงฆ์ ไม่มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน

๓. สังฆทานที่ถวายให้พระภิกขุสงฆ์ ฝ่ายเดียว

๔. สังฆทานที่ถวายให้พระภิกขุณีสงฆ์ ฝ่ายเดียว

๕. สังฆทานที่ถวายในบุคคลที่ขอมาจากสงฆ์ ๒ ฝ่าย ด้วยการกล่าวว่า "ขอได้โปรดจัดพระภิกขุสงฆ์และภิกขุณีสงฆ์จำนวนฝ่ายละ ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ รูปขึ้นเป็นสงฆ์ให้แก่ข้าพเจ้า"

๖. สังฆทานที่ถวายในบุคคลที่ขอมาจากพระภิกขุสงฆ์ ด้วยการกล่าวว่า "ขอได้โปรดจัดพระภิกขุจำนวน ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ รูป ขึ้นเป็นสงฆ์ให้แก่ข้าพเจ้า"

๗. สังฆทานที่ถวายในบุคคลที่มาขอจากภิกขุณี ด้วยการกล่าวว่า "ขอได้โปรดจัดภิกขุณีจำนวน ๑ หรือ ๒ หรือ ๓ รูป ขึ้นเป็นสงฆ์แก่ข้าพเจ้า"

รวมเป็นสังฆทานทั้งหมด ๗ อย่าง ที่กระทำกันในครั้งพุทธกาล ปัจจุบันนี้ทำไม่ได้ครบ ๗ อย่าง เพราะปัจจุบันนี้ไม่มีพระพุทธเจ้า และพระภิกขุณีก็ไม่มีแล้ว ปัจจุบันนี้จึงทำสังฆทานได้เพียง ๒ อย่าง คือ ข้อ ๓ กับข้อ ๖

อานิสงส์การถวายสังฆทาน

ก่อนที่จะกล่าวว่าอานิสงส์ของการถวายสังฆทานนั้นมีอย่างไรบ้าง ขอให้คำอธิบายถึงการทำกุศลเสียก่อนว่า..... บุญหรือกุศลนั้นมีอยู่ ๒ อย่าง คือ

๑. วัฏฏกุศล

๒. วิวัฏฏกุศล

วัฏฏกุสลคืออะไร

วัฏฏกุสล คือ กุสลที่ให้ผลเวียนตายเวียนเกิด หมายความว่า บุญกุสลประเภทนี้ ไม่สามารถนำให้พ้นจากการเวียนตายเวียนเกิดได้ เป็นกุสล ที่ให้ผลอยู่กับการเวียนตายเวียนเกิด ได้แก่ การให้ทาน รักษาสีล เจริญภาวนาด้วยการทำสมาธิ

วิวัฏฏกุสล หมายถึง กุสลที่ให้ผลนำให้พ้นจากการเวียนตายเวียนเกิด ถ้าให้ผลสูงสุด ไม่ต้องกลับมาเกิดอีกต่อไป ได้แก่ การเจริญวิปัสสนา อย่างเดียวเท่านั้น นอกนั้นไม่จัดเป็นวิวัฏฏกุสล

เพราะฉะนั้น การถวายสังฆทานจึงจัดว่าเป็น วัฏฏกุสล คือ กุสลที่ให้ผลอยู่ในการเวียนตายเวียนเกิด ไม่สามารถนำให้พ้นจากการเวียนตายเวียนเกิดได้ แต่มีอานิสงส์มาก มีผลมาก

มีอานิสงส์มาก คือให้ผลต่อเนื่องกันหลายร้อยหลายพันชาติ และมีผลมาก ดังนี้ คือ

สังฆทานมีผลมาก ดังนี้ คือ

๑. อายุ คือ เป็นผู้มีอายุยืน มีอายุอยู่เต็มอายุขัย

๒. วรรณะ คือ เป็นผู้มีผิวงาม มีรูปร่างสวยงาม

๓. สุขะ คือ มีความสุขกาย สุขใจ

๔. พละ คือ จะเป็นผู้มีกำลังกาย กำลังความคิด เด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง มั่นคง

๕. ยศ คือ จะเป็นผู้มียศ มีตำแหน่งในหน้าที่การงาน

๖. อธิปไตย คือ จะเป็นใหญ่ เป็นผู้มีอิสระเป็นผู้นำ

ทั้งหมดนี้เป็นผลของทาน ส่วนใครจะได้รับผลข้อไหนมากน้อยอย่างไร ขึ้นกับเจตนาของการทำกุสล แต่ละครั้งแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ถ้ากุสลใดประกอบด้วยศรัทธามาก ปัญญามาก บุญกุสลนั้น ก็มีผลมากมีอานิสงส์มาก ถ้ากุสลใด บุคคลใด มีศรัทธาน้อยปัญญาน้อย ก็มีผลน้อย มีอานิสงส์น้อย หรือทำบุญด้วยศรัทธาอย่างเดียว คือไม่ประกอบด้วยปัญญา จะมีผลมีอานิสงส์ลดน้อยลงตามกำลังของเจตนา การกำหนดผลของทาน อานิสงส์ของทานจะต้องดูเหตุรู้เหตุของการกระทำเป็นหลัก อย่างเช่น การถวายข้าวและ

น้ำ (ภัตตาหาร) แก่พระสงฆ์ ก็จะเป็นผู้ที่ได้รับผลและอานิสงส์ของท่าน ดังต่อไปนี้

๑. ย่อมเป็นผู้มีอายุยืน

๒. เป็นผู้มีผิวงดงาม กายงามได้สัดส่วน

๓. เป็นผู้มีกำลังกาย กำลังใจมั่นคง เข้มแข็ง

๔. เป็นผู้มีความสุขมาก

๕. เป็นผู้มียศ ตำแหน่ง และบริวาร

๖. เป็นผู้มีอธิปไตย คือ ได้รับความเป็นใหญ่เป็นประธาน

๗. เป็นผู้ที่มีโชค มีลาภอยู่เสมอ ไม่ขาดแคลนข้าวน้ำ อาหาร และทำกิจการค้าใดๆ จะได้รับแต่ความเจริญรุ่งเรืองดีขึ้น

๘. เป็นคนที่มีความกล้าหาญ องอาจ เด็ดเดี่ยว

๙. เป็นผู้มีญาณรู้ทั่ว ตั้งอยู่ในสัมมาทิฏฐิ

๑๐. ได้คติเทวโลก

ส่วนอานิสงส์ว่าจะได้รับกี่ชาติๆ นั้น (ในหลักฐานคือทักขิณาวิภังคสูตร ได้กล่าวว่า.....

นับชาติไม่ถ้วน เพราะเป็นทานที่เป็นไปเพื่อสงฆ์ เพื่อพระพุทธศาสนาไม่ใช่เป็นไปเพื่อบุคคลหรือภิกขุรูปนั้นรูปนี้ จึงเป็นทานที่ยิ่งใหญ่ มีผลมากมีอานิสงส์มาก

ทำกัมม์ดีย่อมได้รับผลของกัมม์ดี
ทำกัมม์ชั่วย่อมได้รับผลของกัมม์ชั่ว
กัมม์ดีกัมม์ชั่วใครทำใครได้
ทำแทนกันไม่ได้ รับผลแทนกันไม่ได้

สังฆทานของสามีช่วยภริยาได้

เรื่องของสามีช่วยภริยาได้ ด้วยการถวายทานแก่พระภิกขุนั้น ได้เกิดขึ้นในครั้งพุทธกาล คือ

ในครั้งนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ปรินิพพานมีเรื่องปรากฏอยู่ในพระสุตตันตปิฎก ทุกกนิกาย เปตวัตถุ ว่า.....

ในหมู่บ้านตำบลหนึ่ง อยู่ไม่ไกลจากกรุงสาวัตถีเท่าไรมีอุบาสกคนหนึ่ง ชื่อว่า.....นันทิเสน เป็นคนใจบุญมีศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัย ส่วนภริยาของเขาชื่อว่า..... นันทาเป็นคนใจบาป ไม่มีศรัทธา เป็นคนตระหนี่ ไม่ยอมทำงานไม่เคารพยำเกรงสามี มิหนำซ้ำชอบด่าบริภาษแม่ผัวอยู่บ่อยๆด้วยวาจาว่าเป็นโจรบ้างต่างๆ นานา ต่อมานางนันทาได้เสียชีวิตด้วยโรคร้าย

เมื่อนางนันทาทำกาละแล้ว ได้ไปเกิดในกำเนิดเป็นเปรตไม่ไกลในหมู่บ้านนั้นเอง วันหนึ่งนางเปรตได้แสดงตนให้ปรากฏแก่นันทิเสนอุบาสก ผู้เป็นสามีของนางนั่นเอง นันทิเสนอุบาสก เห็นเปรตนั้นแล้วจึงถามว่า....

ท่านเป็นใคร มีผิวพรรณดำ มีรูปร่างน่าเกลียด ผิวตัวขรุขระดูน่ากลัว มีตาเหลือง มีเขี้ยวงอกออกมาเหมือนหมู เราไม่แน่ใจว่าท่านเป็นมนุส

นางเปรตจึงตอบว่า.....

ท่านนันทิเสน เมื่อก่อนดิฉันชื่อ นันทา เป็นภริยาของท่านได้ทำกัมม์ชั่วไว้เมื่อตายจากมนุส จึงมาเกิดเป็นเปรตอยู่ในเปตโลกนี้

อุบาสกนันทิเสนถามว่า.....

เจ้าทำกัมม์ชั่วอะไร กาย วาจา หรือใจ จึงได้มาเกิดเป็นเปรต

นางเปรต ตอบอุบาสกนันทิเสนว่า....

ดิฉันเป็นหญิงดุร้าย มีวาจาหยาบคาย ไม่เคารพพี่ กล่าวคำชั่วคำหยาบกับพี่ และแม่ผัว จึงได้มาเกิดเป็นเปรตอยู่เปตโลกนี้

นันทิเสนอุบาสกถามต่อไปว่า.....

เอาเถอะเราจะให้ผ้านุ่งแก่เจ้า เจ้านุ่งผ้านี้ ครั้นนุ่งผ้านี้แล้วจงมาฉันจะนำไปสู่เรือน เจ้าไปถึงเรือนแล้ว จักได้ผ้า ข้าวและน้ำ ทั้งจะชมบุตร และลูกสะใภ้ของเธออีกด้วย

นางเปรต จึงกล่าวตอบนันทิเสนอุบาสกว่า...

ผ้านั้นถึงพี่จะให้ที่มือของฉันด้วยมือของพี่เอง ก็ไม่สำเร็จประโยชน์แก่ฉันได้ ....ขอพี่จงเลี้ยงดูพระภิกขุสงฆ์ผู้สมบูรณ์ด้วยสีล ผู้ปราศจากราคะ ผู้เป็นพหูสูต ให้อิ่มหนำด้วยข้าว และน้ำ แล้วอุทิศส่วนกุสลไปให้ดิฉัน เมื่อท่านทำอย่างนี้ดิฉันจะมีความสุข สำเร็จความปรารถนาทั้งปวง

ลำดับนั้น นันทิเสนอุบาสก จึงรับคำ และจัดการถวายทานแก่สงฆ์เป็นอันมาก มีข้าว น้ำ ของเคี้ยวของฉัน ผ้าเสนาสนะ ร่ม ของหอม ดอกไม้ และรองเท้าแก่สงฆ์ แล้วอุทิศส่วนกุสลไปให้นางเปรต

นางเปรตได้อนุโมทนา ข้าวอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และน้ำดื่ม ได้บังเกิดขึ้นในขณะนั้น ด้วยผลของทักษิณาทานนางเปรตได้เปลี่ยนอัตภาพกลายเป็นผู้ที่มีร่างกายบริสุทธิ์

สะอาด นุ่งห่มผ้าอย่างดีมีค่ายิ่ง เมื่อได้โอกาสอันควร จึงเข้าไปหานันทิเสนอุบาสกผู้เป็นสามี

ในราตรีของคืนวันนั้น นันทิเสนอุบาสกได้เห็นนางเทพธิดามาหาโดยไม่ทราบว่าเป็นใคร จึงถามนางเทพธิดานั้นว่า.....

ดูก่อนเทพธิดา ท่านวรรณะงามยิ่งนักมีแสงสว่างไปทั่วทุกทิศ ท่านมีวรรณะงามเช่นนี้ เพราะได้ทำกุสลกัมม์อะไร

นางเทพธิดากล่าวตอบว่า.....

พี่นันทเสน เมื่อก่อนดิฉันชื่อ นันทา เป็นภริยาของท่านได้ทำกัมม์ชั่วช้า เมื่อตายไปแล้วจึงไปเกิดเป็นเปรต ดิฉันได้มาพบท่านครั้งนั้น ท่านได้ถวายทานอุทิศกุสลให้ดิฉัน ทักษิณาทานที่ท่านอุทิศแล้วนี้ ส่งผลให้ดิฉันพ้นสภาพเป็นเปรตดังที่พี่ได้เห็นนี้ ดูก่อนนันทิเสนอุบาสก ขอให้ท่านพร้อมด้วยญาติทั้งปวง จงมีอายุยืนนาน ท่านเป็นผู้ประพฤติธัมมะ และให้ทานในโลกนี้แล้วจะเข้าถึงถิ่นฐานอันไม่เศร้าโศกปราศจากจากธุลีปลอดภัยอันเป็นที่อยู่ของท้าววสวัตตี กำจัดมลทิน คือความตระหนี่พร้อมทั้งราคะ ใครๆ ไม่ติเตียนได้จักเข้าถึงเทวโลก ครั้นนางเทพธิดากล่าวจบ จึงกลับไปยังสถานที่ของตน

อุบาสกนันทิเสน จึงนำเรื่องนี้แจ้งแก่ภิกขุทั้งหลาย ภิกขุทั้งหลาย จึงกราบทูลแก่ผู้มีพระภาคเจ้า

เรื่องนี้ยกมาให้เป็นอุทาหรณ์ว่า.....

การไม่เคารพสามี การด่าสามี เป็นบาป มีผลทำให้เกิดเป็นเปรต

การที่จะพ้นฐานะของความเป็นเปรตได้ ต้องอนุโมทนากุศลจากญาติหรือผู้เกี่ยวข้องกัน ถวายสังฆทานแล้ว อุทิศกุศลไปให้ เมื่อผู้เป็นเปรตได้อนุโมทนาแล้ว ก็จะสามารถพ้นจากความเป็นเปรตได้

หลังจากถวายสังฆทาน
ควรแบ่งบุญด้วยการอุทิศส่วนกุศลให้กับญาติ
และสัตว์ทั้งหลาย

เรื่องของทานหรือการให้

ชีวิตของคนเรามีความเกี่ยวพันอยู่กับการให้และการรับ จะต่างกันบ้างอยู่ตรงที่จะให้มาก หรือรับมากเท่านั้น คนบางคนมุ่งแต่การให้ ไม่ต้องการรับ คนบางคนมุ่งแต่การรับ ไม่ต้องการให้ คนบางคนมุ่งการให้ด้วยมุ่งต่อการรับด้วย คือเอาทั้ง ๒ อย่าง แต่คนบางคนจะค่อนข้างแปลกกว่าใครๆ คือไม่ต้องการให้ใคร และไม่ต้องการรับของใคร

ระหว่างการให้กับการรับ ถ้าจะถามว่า อย่างไหนทำได้ง่าย อย่างไหนทำได้ยาก คำตอบคงจะออกมาเป็นส่วนมากคือ **การให้เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก การรับเป็นสิ่งที่ทำได้ง่าย** ทั้งนี้เพราะคนส่วนมากในโลกนี้ มีคนต้องการรับ มากกว่ามีคนที่ต้องการให้ คนหิวมีมากกว่าคนอิ่ม คนอยากได้เปรียบเหมือนคนหิวอาหาร คนให้เปรียบเสมือนคนที่อิ่มในอาหาร

ความอยากได้เป็นเรื่องของกิเลสเป็นเรื่องของอกุสล ความอยากให้ เป็นเรื่องบุญกุสล เป็นเรื่องความเสียสละ เป็นเรื่องของคนมีศรัทธา มีสติปัญญา

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อครั้งเริ่มสร้างบารมีเป็นพระโพธิสัตว์ ทรงปรารถนาในการสร้างบารมี ทรงเลือกทานบารมีเป็นข้อแรก

หมายความว่า **ทาน คือ การให้หนทางนำไปสู่ความสำเร็จในการสร้างบารมี** ทานที่เป็นหนทางนำไปสู่ความพ้นทุกข์ได้ จึงเลือกทานเป็นบารมีข้อที่ ๑

เมื่อเป็นเช่นนี้ การทำตนเป็นคนไม่ยอมให้อะไรเป็นทานเสียเลยนั้น เท่ากับเป็นการปิดประตูตนเองที่จะออกไปสู่ความเป็นผู้มีทรัพย์ มีสมบัติ มีความสุขและปิดประตูที่จะนำไปสู่ความพ้นทุกข์ของตนเอง

บางคนคิดว่าให้ทานทำไม.....ทำทานทำไม..... มีประโยชน์อะไร เก็บเงินเก็บทองฝากธนาคารกินดอกเสียยังสบายกว่า กินก็ไม่ค่อยจะมีกิน ยังกระดักกระเดิดทำทานให้ทาน จนเพราะให้ทาน ทำบุญจนเกินกำลังไม่มีจะกิน ไม่มีจะใช้แล้วยังทำบุญให้ทาน คิดกันอย่างนี้พูดกันอย่างนี้ เราคงจะเคยได้ยินเขาพูดกันอย่างนี้บ้างจากคนบางคน เขาจะพูดผิดเราก็อย่าเพิ่งไปโกรธ เราจะต้องพิจารณาดูแล้วเปรียบกับคำสอนของพระพุทธเจ้าว่า คำเตือนคำสอนของใครดีกว่ากัน

พระพุทธเจ้าตรัสสอนซึ่งปรากฏอยู่ในมหาปทายีสูตร ปัญจกนิบาต อังคุตตรนิกาย ว่า.....

ผู้ให้ของที่พอใจ ย่อมได้ของที่พอใจ
ผู้ให้ของเลิศ ย่อมได้ของเลิศ
ผู้ให้ของที่ดี ย่อมได้ของที่ดี
ผู้ให้ของประเสริฐ ย่อมได้ของที่ประเสริฐ

เมื่อเป็นเช่นนี้ เราก็ได้รู้ชัดเจนเลยว่า ผู้ไม่ให้อะไรเลยแล้ว ชีวิตเราจะมีอะไรเป็นที่พึ่งในภายหน้า ชาติหน้า เราควรที่จะต้องเชื่อพระพุทธเจ้าดีกว่าเชื่อคนที่ติเรา ว่าเรา

ทำไมคนบางคนจึงไม่อยากทำทาน

สาเหตุของคนที่ไม่ยอมทำทานไม่ยอมให้ทาน มี ๒ ประการ คือ

๑. เพราะความตระหนี่

๒. เพราะความประมาทในชีวิต มัวเมาในชีวิต คนที่มีความตระหนี่เข้าครอบงำ มักจะไม่ยอมทำบุญไม่ยอมทำทาน เพราะเหตุที่กลัวต่อความอดอยาก ไม่ยอมให้อะไรแก่ใครได้ง่ายๆ เขาเรียกกันว่าเป็นทาสกิเลส อยู่ในอำนาจของกิเลส ตัดกิเลสไม่ขาดหักใจไม่ได้ เลยไม่ได้ทำบุญทำทาน

การให้ทานเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ถ้าจะทำได้ต้องกำจัดความตระหนี่ให้ได้เสียก่อน จึงจะทำบุญทำทานได้ คนที่มีปัญญาจะเป็นคนฉลาด สามารถกำจัดความตระหนี่ได้ จึงทำทานได้โดยไม่ต้องรอความร่ำรวย

ในอังคุตตรนิกาย ติกนิบาต ข้อ ๔๙๗ ขัปปสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับปริพาชกวัจฉโคตรว่า.....ใครก็ตามสาดน้ำล้างภาชนะ หรือน้ำล้างขันไปที่บ่อน้ำครำ หรือบ่อโสโครก

ข้างประตูบ้าน ด้วยตั้งใจว่าให้สัตว์ที่อาศัยอยู่นั้น ได้รับประโยชน์ ยังอัตภาพให้เป็นไปได้ การกระทำเพียงแค่นี้เราก็กล่าวว่า.....เป็นเหตุที่มาแห่งบุญแล้ว ไม่จำเป็นจะต้องกล่าวถึงการกระทำที่มากไปกว่านั้น ในหมู่สัตว์และมนุสเลย

ดูก่อนวัจนะ อีกประการหนึ่ง เราย่อมกล่าวว่า การให้ทานแก่ผู้มีสีล มีผลมากกว่าการให้ทานแก่ผู้ทุสีลเพียงเท่านี้ก็ทำให้เรารู้ได้ว่า การทำทานไม่ต้องรอความร่ำรวย เพียงล้างจานที่มีข้าวติดอยู่ แล้วเทลงไปในน้ำ เพื่อมุ่งหวังจะให้เป็นอาหารแก่ปลา กุ้ง ทั้งหลาย แค่นี้ก็ชื่อว่าให้ทานแล้ว หรือจะหยิบยื่นข้าวสักเม็ดโยนไปในป่า ด้วยมุ่งหวังที่จะให้เป็นอาหารของสัตว์ในป่าแค่นี้ก็ได้ชื่อว่าได้ให้ทานแก่สัตว์ทั้งหลายแล้วบุญอันเกิดจากการให้ทานย่อมมีแก่ผู้ให้แล้ว

คนที่ฉลาด แม้มีสิ่งของเพียงเล็กน้อย ก็สามารถแบ่งปันให้ทานได้ แต่คนที่ไม่ฉลาดแม้จะมีสิ่งของมากมาย ก็ไม่สามารถแบ่งทำทานได้ เพราะความตระหนี่เข้าครอบงำ จึงมองเห็นการให้เป็นการสิ้นเปลือง แม้จะมีทรัพย์มากสักเท่าไรก็ไม่สามารถแบ่งปันให้ทานได้

เรื่องของการให้ทานนี้ ในอินทสูตร สคาถวรรค สังยุตตนิกาย กล่าวถึงการโต้ตอบปัญหาระหว่างเทวดากับพระพุทธเจ้า มีดังนี้ คือ

เทวดาถามพระพุทธเจ้าว่า.....

๑. ให้อะไร ชื่อว่าให้กำลัง

๒. ให้อะไร ชื่อว่าให้ผิวพรรณ

๓. ให้อะไร ชื่อว่าให้ความสุข

๔. ให้อะไร ชื่อว่าให้ดวงตา

๕. ให้อะไร ชื่อว่าให้สิ่งทั้งปวง

พระพุทธเจ้าตรัสตอบเทวดาว่า.....

๑. ให้อาหาร ชื่อว่าให้กำลัง

๒. ให้เครื่องนุ่งห่ม ชื่อว่าให้ผิวพรรณ

๓. ให้ยานพาหนะ ชื่อว่าให้ความสุข

๔. ให้ประทีปแสงสว่าง ชื่อว่าให้ดวงตา

๕. ให้ที่อยู่อาศัย ชื่อว่าให้สิ่งทั้งปวง

พระพุทธองค์ทรงตรัสเพิ่มเติมว่า....

ผู้สั่งสอนธัมมะ ชื่อว่า ให้สิ่งที่ไม่ตาย ความอีกตอนหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ใน โภชนทานสูตร ปัญจกนิบาต อังคุตตรนิกาย ว่า.....

ภิกขุทั้งหลาย ผู้ที่ให้โภชนะ นับว่าให้ฐานะทั้ง ๕ แก่ผู้รับ คือ ให้อายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ เป็นผู้มีส่วนได้รับอายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณ ด้วยดังนี้

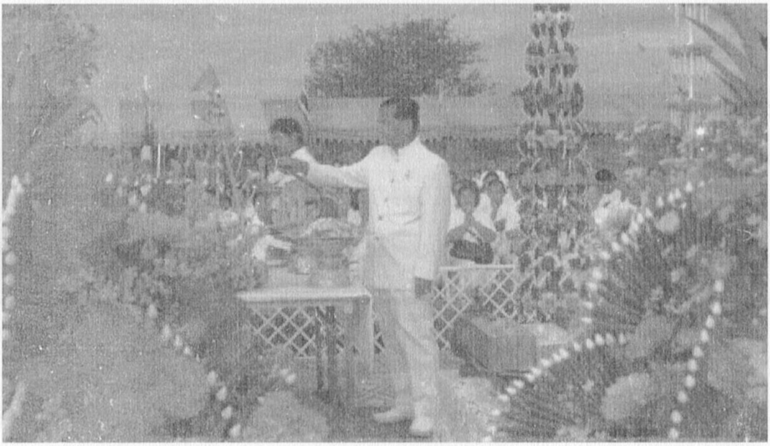
การให้โภชนะ คือ อาหาร คาวหวาน เป็นทานเท่ากับได้ให้ อายุ วรรณะ สุขะ พละ และปฏิภาณแก่ผู้รับ และผู้ให้ก็ได้รับด้วย เรียกว่าให้อย่างไร ได้รับอย่างนั้น ยิ่งให้ทานแก่ผู้มีสีล เช่น พระภิกขุสามเณรด้วยแล้ว ยิ่งได้รับผลมากเป็นทวีคูณ และยิ่งประเสริฐดีเลิศเป็นพิเศษคือ การถวายเป็นสังฆทานจะได้รับผลมาก มีอานิสงส์มาก ซึ่งเป็นทานชนิดเดียวที่พระพุทธเจ้ายกย่องว่ามีผลมาก มีอานิสงส์มาก

ในปัจจุบันนี้ คนไม่ค่อยเชื่อชาติหน้า ก็เลยไม่เชื่อผลทานดังกล่าวไปด้วย การทำบุญทำทานจึงลดน้อยถอยลง ผู้ที่เชื่อว่าชาติหน้ามีจริง ผลของบุญ ผลของบาปมีจริง ก็ยังทำบุญทำทานกันอยู่

"ทาน คือ การให้ เป็นหนทางนำไปสู่ความสำเร็จ"

พิธีบูชาเทวดาสัมมาทิฏฐิ

เครื่องสักการะบูชา คือ ดอกไม้ ธูปเทียน เครื่องหอม ดอกไม้หลากหลายสีสวยงาม น้ำหวาน ผลไม้ต่างๆ เช่น กล้วยน้ำหว้า มะพร้าว สับปะรด ฯลฯ

สำหรับผู้ที่ยังไม่แน่ใจเรื่องชาติหน้า

ผลของบุญในชาติหน้า พระพุทธเจ้าแสดงผลของการให้ทานในชาตินี้ไว้เหมือนกัน ซึ่งมีหลักฐานอยู่ใน สีหสูตร ปัญจกนิบาติ อังคุตตรนิกาย ว่า.....

ท่านสีหเสนาบดี ได้เข้าไปเฝ้าพระพุทธเจ้า ได้กราบทูลถามถึงผลของการให้ทานในปัจจุบันชาติที่จะพิจารณาเห็นได้ในปัจจุบันมีบ้างหรือไม่

พระพุทธเจ้าตรัสว่า.....

ท่านสีหเสนาบดี ผลดีขอการให้ทานที่สามารถพิจารณาเห็นในปัจจุบันมี ๕ ประการคือ

๑. ผู้ให้ย่อมเป็นที่รักของคนหมู่มาก

๒. คนดีๆ ต้องการคบหาสมาคมด้วย

๓. ผู้ให้ย่อมมีชื่อเสียงฟุ้งขจรไป

๔. ผู้ให้มีความองอาจแกล้วกล้าในที่ประชุม

๕. หลังจากตายผู้ให้จะไปสู่เทวโลก

เมื่อประธานจุดธูป เทียน ประเคน ถวายสิ่งของ

ผู้ที่อยู่ร่วมทำบุญควรที่จะต้องสำรวมกายน้อมจิต เสมือนประหนึ่งว่าตัวเราได้เป็นผู้กระทำกิจนั้นๆ จึงจะเกิดเป็นบุญเป็นกุศล

ความรู้เรื่องการให้ทาน

ทาน แปลว่า ให้ หมายถึง การตั้งใจให้ มีความตั้งใจให้คำบาลีแสดงวจนัตถะว่า.....

ทียติ เอเตนาติ = ทานํ

แปลว่าชนทั้งหลายพึงให้โดยเจตนานี้เพราะฉะนั้นเจตนาที่เป็นเหตุแห่งการให้นี้ เรียกว่า ทาน

อีกนัยหนึ่ง มีคำบาลีกล่าวว่า.....

ทาตพฺพนฺติ = ทานํ

แปลว่า สิ่งของอันใดที่ชนทั้งหลายพึงให้ สิ่งของอันนั้นชื่อว่า ทาน บาลีข้อนี้มุ่งหมายเอาวัตถุสิ่งของที่ให้

รวมวจนัตถะทั้ง ๒ นี้แล้ว มีความมุ่งหมายว่า..... เจตนาให้การให้ จัดเป็นทานอย่างหนึ่ง กับวัตถุสิ่งของที่ให้จัดเป็นทานอย่างหนึ่ง

โดยสรุปแล้ว ทานนี้มี ๒ อย่าง คือเจตนาอย่างหนึ่ง วัตถุทานอย่างหนึ่ง เจตนาเป็นเหตุแห่งการให้ เรียกว่า เจตนาทาน วัตถุสิ่งของที่ให้เรียกว่า วัตถุทาน

เจตนาทานมี ๓ อย่าง

เจตนา หมายถึง ความตั้งใจ ความจงใจ ต่อการกระทำ การพูด การคิด และเจตนานี้ พระพุทธเจ้าตรัสว่า เป็นตัวกัมม์ มีเจตนาในการทำดี พูดดี คิดดี จัดเป็นกุสลกัมม์ ถ้ามีเจตนาในการกระทำไม่ดี พูดไม่ดี คิดไม่ดี จัดเป็นอกุสลกัมม์

สำหรับเจตนาที่เกี่ยวกับการให้ในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ จัดเป็นกุสลกัมม์อย่างหนึ่ง เรียกให้ตรงตามกิจของเจตนา เรียกว่า เจตนาทาน มี ๓ อย่าง คือ

๑. **ปุพพเจตนาทาน** คือความตั้งใจไว้ก่อนให้ทาน คือนึกไว้ในใจก่อนให้ทาน เมื่อนึกคิดว่าจะให้ทานก็เตรียมการหรือแสวงหาสิ่งที่จะให้ทาน มีจิตใจสดชื่นแจ่มใสเบิกบานใจต่อความมุ่งหวังที่จะให้ทาน แม้การแสวงหาจะประสบความทุกข์ยากลำบากแค่ไหนก็ไม่ท้อใจมี ความกระหยิ่มใจมุ่งหวังต่อการที่จะให้ทาน นี้เรียกว่า **ปุพพเจตนาทาน**

๒. **มุญจเจตนาทาน** คือในขณะที่ให้ทานนั้นมีความตั้งใจให้อย่างเต็มใจ ไม่คิดเสียดาย หรือท้อแท้ใจก่อนให้มีความตั้งใจไว้ว่าจะให้ทาน จะทำทานอย่างไร ขณะให้ทานมีความรู้สึกเต็มใจ ภูมิใจ ปลื้มใจสดชื่น แจ่มใส ในขณะที่ให้นั้น เรียกว่า **มุญจเจตนาทาน**

๓. **อปรเจตนาทาน** คือเมื่อให้ทานแล้ว สมความตั้งใจแล้วหลังจากที่ได้ทำทานแล้ว เกิดความปลื้มใจ ดีใจ ไม่รู้สึกเสียดาย ไม่มีความทุกข์เศร้าหมอง อันเนื่องจากการให้ทาน มีแต่ความสดชื่นแจ่มใสที่ได้ให้ทานสมความตั้งใจแล้วอย่างนี้เรียกว่า **อปรเจตนาทาน**

ในการทำบุญทำทานแต่ละครั้ง ถ้าเจตนาเกิดได้ครบทั้ง ๓ กาลดังกล่าวแล้ว การทำบุญ หรือทำทานนั้น จะมีผลมาก มีอานิสงส์มาก มีความสมบูรณ์มาก มีกำลังมาก เรียกว่า พลกุสล การทำสังฆทานจะมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ต้องอาศัยเจตนาทานทั้ง ๓ กาล เป็นปัจจัยให้เกิดมีผลมาก มีอานิสงส์มาก

การทำบุญให้ทานที่จะเกิดผลดี มีอานิสงส์มาก นอกจากจะอาศัยเจตนาทั้ง ๓ กาลแล้ว ยังต้องอาศัยความสดชื่นแจ่มใส เรียกว่า **โสมนัสเวทนา** คือ มีความปลาบปลื้มยินดีต่อการให้ทาน ทั้งประกอบด้วยปัญญา ความรู้แจ้งในเรื่องของกัมม์และผลของกัมม์ อีกประการหนึ่งด้วย ที่จะช่วยส่งเสริมให้เกิดผลดีอย่างสมบูรณ์ ในการให้ทานนั้น

หลังจากถวายสังฆทาน
ควรแบ่งบุญด้วยการอุทิศส่วนกุศลให้กับญาติ
และสัตว์ทั้งหลาย

ทานแปลว่าอะไร

ทาน แปลว่า การให้ แบ่งตามลักษณะการให้มี ๒ ลักษณะคือ

๑. ปาฏิปุคคลิกทาน แปลว่า ให้แบบเจาะจงผู้รับ เช่น ต้องการถวายพระองค์นั้น องค์นี้ สามเณรองค์นั้นองค์นี้ ถ้าไม่ใช่พระที่ตนต้องการถวาย ก็ไม่ถวาย อย่างนี้เรียกว่า ปาฏิปุคคลิกทาน

๒. สังฆทาน แปลว่าให้ไม่เจาะจงผู้รับ มุ่งถวายเป็นของสงฆ์ เป็นของกลาง เป็นของวัด เป็นสมบัติของวัด หรือมุ่งถวายแก่สงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขจะเป็นพระหรือเป็นเณรรูปไหนก็ตาม ถวายทั้งนั้นเพราะใจมุ่งถวายเป็นของสงฆ์ นี้เรียกว่า สังฆทาน

ทานทั้ง ๒ อย่างนี้ **สังฆทานมีผลมาก อานิสงส์มากกว่า ปาฏิปุคคลิกทาน**

ทาน ๒

ทานแบ่งตามวัตถุสิ่งของ

ทานแบ่งตามวัตถุสิ่งของ แบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑. อามิสทาน ได้แก่ การให้วัตถุสิ่งของต่างๆ

๒. ธัมมทาน ได้แก่ การให้ธัมมะเป็นทาน เช่น การสอนธัมมะ การแสดงธัมมะ ปาฐกถาธัมมะ การสร้างหนังสือธัมมะต่างๆ แจกเป็นธัมมะทาน รวมถึง การตอบปัญหาธัมมะ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจถูกตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า

ทานทั้ง ๒ อย่างนี้ ธัมมะ ประเสริฐกว่า ดีกว่า อามิสทาน ดังคำบาลีที่กล่าวไว้ว่า....

สพฺพทานํ ธมฺมทานํ ชินาติ

แปลว่า ธัมมทาน ชนะการให้ทั้งปวง

ผลของอามิสทาน คือ ทำให้มีทรัพย์มาก มีสมบัติมาก

ผลของธัมมทาน คือ ทำให้มีปัญญามาก

ทาน ๒

ทานที่แบ่งตามลักษณะการกระทำ

แบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑. สาหัสถิกทาน ได้แก่ การทำทานด้วยตนเอง

๒. ตทาน ได้แก่ ทานที่ใช้ให้ผู้อื่นทำแทน ทานทั้ง ๒ อย่างนี้ ทานที่ทำด้วยตนเอง คือสาหัตถิกทานประณีตกว่าดีกว่าตทาน คือทานที่ใช้ให้ผู้อื่นทำแทน

ทานที่ทำด้วยตัวเอง

ส่งผลให้เป็นผู้บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ และบริวาร

ส่วนทานที่ใช้ผู้อื่นทำแทน

ส่งผลให้บริบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ แต่ขัดสนบริวาร

ทาน ๒
ทานประกอบด้วยปัญญา

แบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑. **สัมปชาทาน** คือ การให้ทานที่ประกอบด้วยปัญญา มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องกัมม์ ผลกัมม์ และผลของการกระทำนั้นๆ

๒. **อสัมปชานทาน** คือการให้ทานที่ไม่ประกอบด้วยปัญญา ไม่มีความรู้ ไม่มีความเข้าใจในเรื่องกัมม์ ผลกัมม์ และผลของการกระทำนั้นๆ

ผลของการให้ทานแบบสัมปชานทาน

ทำให้เป็นผู้มีทรัพย์สมบัติมาก พร้อมกับเป็นผู้มีสติปัญญา

ผลอสัมปชาทาน

ส่งผลให้เป็นผู้มีทรัพย์ แต่ขาดสติปัญญา

ทาน ๒
ทานแบ่งตามคำปรารถนา

คำปรารถนาในการให้ทาน แบ่งออกเป็น ๒ ประการ คือ

๑. **วัฏฏะนิสสิตทาน** ได้แก่ การให้ทานแล้วปรารถนาโภคสมบัติ เช่น ปรารถนาขอให้ร่ำรวยเป็นเศรษฐี ให้มีรูปสวย ให้ได้เกิดเป็นมนุส เป็นเทวดาเป็นพรหม

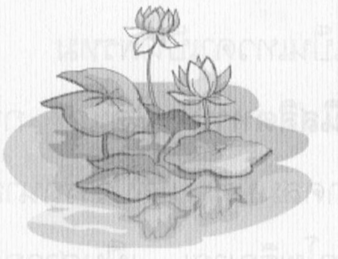
๒. **วิวัฏฏะนิสสิตทาน** ได้แก่ การให้ทานแล้วไม่มีความปรารถนาในโภคสมบัติ แต่ปรารถนาสัมมาสัมโพธิญาณ ปรารถนาเป็นปัจเจกโพธิญาณ เป็นสาวกเป็นสาวิกา หรือปรารถนาพ้นจากการเวียนว่ายตายเกิด

ผลของวัฏฏะนิสสิตทาน

ส่งผลให้มีความสุขเพียงมนุส และเทวดาเท่านั้น ไม่ส่งผลให้ถึงมัคค์ผล นิพพานได้ และไม่จัดเป็นทานบารมีด้วย

ผลของวิวัฏฏะนิสสิตทาน

ส่งผลให้มีความสุขในมนุสเทวดาและสามารถส่งผลถึงมัคค์ผล นิพพานได้โดยรวดเร็ว และจัดเป็นทานบารมีด้วย

ทานหมวด ๓ นัยที่ ๑

๑ **หีนทาน** คือ การให้ทานแล้วมีความปรารถนา ลาภ ยศ การยกย่องสรรเสริญ จัดเป็นทานชั้นต่ำ

๒. **มัชฌิมทาน** คือ การให้ทานแล้วปรารถนา มนุสสมบัติ เทวสมบัติ หรือเทวดาสมบัติ จัดเป็นทานชั้นกลาง มัชฌิมทาน

๓. **ปณีตทาน** คือ การให้ทานตามแนวทางพระโพธิสัตว์ หรือพระอริยเจ้าทั้งหลาย คือมุ่งหวังกำจัดกิเลส เข้าถึงนิพพาน จัดเป็นทานชั้นประณีต

ทานหมวด ๓ นัยที่ ๒

๑. **หีนทาน** ได้แก่ ทานชั้นต่ำ คือให้ทานแล้วมีความปรารถนามนุษย์สมบัติ เทวสมบัติ

๒. **มัชฌิมทาน** ได้แก่ ทานชั้นกลาง คือให้ทานแล้วมีความปรารถนา เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า หรือเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

๓. **ปณีตทาน** ได้แก่ ทานชั้นสูง คือให้ทานแล้วมีความปรารถนาสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระพุทธเจ้า

ทานหมวด ๓ นัยที่ ๓

๑. **หีนทาน** การทำทานชั้นต่ำ ได้แก่การให้ทานที่ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญาย่อหย่อน คือมีการพอใจในการทำทานเพียงเล็กน้อย

๒. **มัชฌิมทาน** การทำทานชั้นกลาง ได้แก่ การให้ทานที่ประกอบด้วยฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญาพอประมาณ คือมีความพอใจ พอประมาณ อย่างธรรมดาสามัญทั่วไป

๓. **ปณีตทาน** การทำทานชั้นสูง ได้แก่ การทำทานที่ประกอบด้วย ฉันทะ วิริยะ จิตตะ ปัญญาอย่างยิ่งดีเลิศ ถูกต้องตามแนวของสัปบุรุษทั้งหลาย

ทานหมวดที่ ๓ นัยที่ ๔

๑. ทาสทาน

ได้แก่ การให้ทานด้วยเครื่องใช้สอย วัตถุสิ่งของและวัตถุปัจจัย อาหารการกินที่เลวกว่าตนใช้ เลวกว่าที่ตนบริโภค เปรียบสิ่งของนั้นเป็นชั้นต่ำ จึงเรียกว่า ทาสทาน

๒. สหายทาน

ได้แก่ การให้ทานด้วยเครื่องใช้สอย วัตถุสิ่งของ หรืออาหารการกินเสมอกันกับที่ตนเคยกินเคยใช้

๓. สามิทาน

ได้แก่ การให้ทาน ด้วยของที่ประณีต ดีกว่าที่ตนเคยกินเคยใช้

ทานหมวดที่ ๓ นัยที่ ๔

๑. โลกาธิปไตยทาน

ได้แก่ การให้ทานที่ปรารภนาคนส่วนมากเป็นใหญ่ คือตนเองไม่เต็มใจจะทำทาน แต่กลัวผู้คนส่วนมากจะติเตียน หรือบางทีต้องการให้คนส่วนมากรู้จึงทำ ทำแล้วไม่มีใครรู้เห็นก็ไม่ทำทาน

๒. อัตตาธิปไตยทาน

ได้แก่ การให้ทานที่ปรารภตนเองเป็นใหญ่ คือตนเองพอใจก็ทำทาน ไม่พอใจก็ไม่ทำทาน จะผิดจะถูกไม่สำคัญ พอใจไปแล้วทำทานได้ทั้งนั้น

๓. ธัมมาธิปไตย

ได้แก่ การทำทานที่ปรารภธัมมะเป็นยิ่งใหญ่ เป็นทานของผู้มีปัญญา พิจารณาเห็นประโยชน์ของทาน เห็นทานเป็นสิ่งที่พระโพธิสัตว์ทั้งหลายกระทำเป็นบารมีสามารถนำไปสู่ความพ้นทุกข์ได้จึงทำทาน ให้ทาน

ทานหมวดที่ ๓ นัยที่ ๖

๑. **วัตถุทาน** ได้แก่

การบริจาคทรัพย์เงินทอง เรียกว่า ธนบริจาค

บริจาคบุตรให้เป็นทาน เรียกว่า ปุตตบริจาค

บริจาคภริยา เรียกว่า ภริยาบริจาค

บริจาคร่างกายทุกสัดส่วน เรียกว่า อังคบริจาค

บริจาคชีวิต เรียกว่า ชีวิตบริจาค

ทั้งหมดนี้ รวมเรียกว่า วัตถุทาน

๒. **อภัยทาน**

ได้แก่ การช่วยชีวิตคน และสัตว์ให้พ้นจากอันตราย

๓. **ธัมมทาน**

ได้แก่ การอบรมสั่งสอนธัมมะให้แก่ผู้อื่น

ทาน ๓ ที่บัณฑิตสรรเสริญ

๑. การให้ทานด้วยศรัทธา มีความเคารพเลื่อมใส
๒. การให้ทานด้วยหริ มีความละอายต่อบาป อกุศล
๓. การให้ทานอันหาโทษมิได้

สัปปุริสทาน ๕

๑. สัทธาทาน การให้ทานด้วยศรัทธา
๒. สักกัจจทาน การให้ทานโดยเคารพ
๓. กาลทาน การให้ทานเหมาะสมกับกาลเวลา
๔. อนุคคหิตทาน การให้ทานโดยสละอย่างแท้จริง
๕. อนุปหัจจทาน การให้ทานโดยไม่มีการกระทบทั้งตนเอง และผู้อื่น

อธิบายทาน ๕ ดังนี้

ในสัปปุริสทานสูตร พระพุทธเจ้าตรัสกับพระภิกขุทั้งหลายว่า.....

ดูกรภิกขุทั้งหลาย สัปปุริสทานมีอยู่ ๕ ประการนั้นได้แก่

๑. **การบริจาคทานโดยการเลื่อมใส** เชื่อในการกระทำ เชื่อในผลของการกระทำ จัดเป็นศรัทธาทานอย่างหนึ่ง

๒. **การบริจาคทานโดยความเคารพ** ทั้งกระทำให้ตัวเองไทยธัมม์นั้นสะอาดหมดจดนี่จัดเป็นสักกัจจทานอย่างหนึ่ง

๓. **การบริจาคทานให้เหมาะสมแก่กาลนั้นๆ** นี่จัดเป็นกาลทานอย่างหนึ่ง

๔. **การบริจาคทานโดยการสละอย่างแท้จริง** ไม่มีการยึดเหนี่ยว ห่วงใย ในวัตถุทานนั้นๆ นี่จัดเป็นอนุคคหิตทานอย่างหนึ่ง

๕. **การบริจาคทานโดยไม่มีกระทบกระเทือนตนเองและผู้อื่น** นี่เป็นอนุปหัจจทานอย่างหนึ่ง

๑. สัทธาทาน

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย ผู้ที่บริจาคทานโดยความเลื่อมใส มีความเชื่อในการกระทำ และเชื่อผลของการกระทำนั้น ผลของทานชนิดนี้ ย่อมเกิดขึ้นในภพต่อๆ ไป

คือเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก พรั่งพร้อมไปด้วยกามคุณอารมณ์อย่างมหาศาล มีรูปพรรณสัณฐานงดงาม น่าดู น่าเลื่อมใส ผิวพรรณวรรณะของร่างกายก็เปล่งปลั่ง

๒. สักกัจจทาน

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย ผู้ที่บริจาคทานโดยความเคารพ ทั้งกระทำให้ตนเอง และไทยธัมม์สะอาดหมดจดนั้น ผลของทานชนิดนี้ ย่อมเกิดขึ้นในภพต่อๆ ไป

คือเป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก พรั่งพร้อมไปด้วยกามคุณอารมณ์อย่างมหาศาล บุตรภริยา หรือสามี ข้าทาส คนใช้ กรรมกรของผู้นั้น ย่อมเชื่อฟังคำเอาอกเอาใจ มิให้ขัดใจในการงานทุกประการ

๓. กาลทาน

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย ผู้ที่บริจาคทานให้เหมาะสมแก่กาล นั้นผลของทานชนิดนี้ย่อมเกิดขึ้นในภพต่อๆ ไป

คือ ผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก พรั่งพร้อมไปด้วยกามคุณ อารมณ์อย่างมหาศาล มีความเจริญรุ่งเรืองตั้งแต่ปฐมวัย อันเป็นวัยหนุ่มสาว มีผลประโยชน์ที่พึงได้อย่างล้นเหลือ

๔. อนุคคหิตทาน

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย ผู้ที่บริจาคทานโดยการสละ อย่างแท้จริง ไม่มีการยึดเหนี่ยวห่วงใยในวัตถุทานนั้น ผล ของทานชนิดนี้มักเกิดขึ้นในภพต่อๆ ไป

คือ เป็นผู้มั่งคั่ง มีทรัพย์มาก พรั่งพร้อมไปด้วย กามอารมณ์อย่างมหาศาล มีจิตน้อมอยู่ในการที่จะเสวย กามคุณอารมณ์ที่มีอยู่อย่างผาสุขสบาย มิใช่เพียงแต่เป็นคน เฝ้าทรัพย์

๕. อนุปหัจจทาน

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย ผู้ที่บริจาคทานโดยไม่มีการกระทบกระเทือนตนเอง และผู้อื่นนั้น ผลของทานชนิดนี้ย่อมเกิดขึ้นในภพต่อๆ ไป

คือ เป็นผู้มั่นคั่ง มีทรัพย์มาก พรั่งพร้อมไปด้วยคุณอารมณ์อย่างมหาศาล ทรัพย์สินเงินทองที่ตนมีอยู่ ปลอดพ้นจากภัยทั้ง ๕ มีอัคคีภัย อุทกภัย ราชภัย โจรภัย ลูกหลานญาติพี่น้อง ซึ่งเป็นทายาทที่ไม่ดีก็ไม่มี

ดูก่อนภิกขุทั้งหลาย การบริจาคทาน ๕ อย่าง เหล่านี้แหละ **ได้ชื่อว่า สัปปุริสทาน**

ผู้ใดปฏิบัติตามพระธัมมะวินัย
ผู้นั้นแลชื่อว่า สักการะบูชาพระพุทธเจ้า
ด้วยการบูชาสิ่งที่ยอดเยี่ยม

การให้ที่ไม่นับว่าเป็นทาน มี ๑๐ อย่าง

๑. อิตฺถีทานํ ให้หญิงเพื่อเป็นภริยาของชาย

๒. อุสภทานํ ให้แม่โคแก่พ่อโค เพื่อผสมพันธ์

๓. มชฺชทานํ ให้น้ำเมา มี สุรา เมรัย หรือสิ่งเสพติด

๔. จิตฺตกรณทานํ ให้รูปที่เป็นที่ตั้งของกามอารมณ์

๕. สตฺถทานํ ให้ศาสตรา อาวุธ เครื่องประหาร

๖. วีสทานํ ให้ยาพิษ

๗. สงฺขลิกทานํ ให้โซ่ตรวนเพื่อจะนำไปจองจำผู้อื่น

๘. กุกฺกฏทานํ ให้แม่ไก่แก่พ่อไก่ เพื่อผสมพันธุ์

๙. สุกรทานํ ให้แม่สุกรแก่พ่อสุกร เพื่อผสมพันธุ์

๑๐. มานกูฏตุลากูฏทานํ ให้เครื่องชั่ง ทะนาน เครื่องตวง อันจักใช้โกง กันได้

การให้ทานทั้ง ๑๐ ประการนี้ ไม่ถือว่าเป็นทานไม่นับว่าเป็นการให้ทาน ทำแล้วไม่ได้บุญ ให้แล้วไม่ได้บุญ

✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤

หนังสืออ้างอิง

๑. ทักขิณาวิภังคสูตรและอรรถกถา พระสุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ ฉบับมหามงกุฎราชวิทยาลัย

๒. กรรมทีปนี พระเทพมุนี (วิลาส ญาณวโร ป.ธ.๙)

๓. อภิธัมมัตถสังคหะปริจเฉทที่ ๕ เล่ม ๒ มูลนิธิสัทธรรม-โชติกะ

๔. คบธรรม พ.อ.ทวิช เปล่งวิทยา โรงพิมพ์เลี่ยงเชียงจงเจริญ

๕. ทาน คณะสหายธรรม อ.ประณีต ก้องสมุทร

✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤✤

เรียนพระอภิธัมม์ด้วยตนเอง

ถ้าท่านต้องการอยากรู้เรื่องธัมมะ รู้ยิ่ง รู้จริงเข้าถึงเหตุผล รู้รอบและรอบรู้ในเรื่องของธัมมะอย่างละเอียดและลึกซึ้ง ท่านต้องการเรียนอภิธัมมะ เพราะอภิธัมมะเป็นแม่บทของธัมมะทั้งหลายทั้งปวง

พระอภิธัมมะ เปรียบเสมือนดวงประทีปส่องดูพระสูตรและพระวินัย ดูชีวิตคนและสัตว์ทั้งหลายได้อย่างทั่วถึงท่านจะรู้ภาวะของจิต เรื่องกัมม์ ผลของกัมม์ ชาตินี้ชาติหน้า ภพ ภูมิ นรก เทวโลก ตายแล้วเกิดได้อย่างไร การทำสมาธิและวิปัสสนาอย่างถูกวิธีตามที่พระพุทธเจ้าสั่งสอน

เมื่อเรียนแล้วท่านจะทราบวิถีของชีวิตของคนและสัตว์ทั้งหลายได้อย่างทั่วถึงทุกแง่มุม ทำให้ฟังธัมมะออกบอกธัมมะถูก ปลูกธัมมะเป็น เว้นทางบาป บุญเกื้อกูลทางกุสล ถึงผล คือความสุขสนุก อยู่กับการมีชีวิต ปิดทางอบายบ่ายหน้าสู่พระนิพพานอย่างถูกต้อง

ท่านสามารถเรียนพระอภิธัมมะได้ด้วยตนเองโดยมีซีดี และหนังสือ คู่มือประกอบการศึกษาเรียนง่ายเข้าใจเร็ว ท่านจะไม่หนักใจเรื่องคำศัพท์ภาษาบาลีอีกต่อไป บรรยายโดย อ.สรรค์ชัย พรหมฤาชี ผู้มีประสบการณ์มานานมากกว่า ๓๐ ปี ได้ถอดใจบรรยายใส่ซีดีเป็นภาษาง่ายๆ ฟังไม่เบื่อ หน้าต่อหน้า บรรทัดต่อบรรทัด เหมือนไปให้คำแนะนำท่านถึงที่บ้านเป็นส่วนตัว ทั้งนัยปริยัติ และนัยของการปฏิบัติ โดยเริ่มตั้งแต่ชั้นต้นคือปริเฉทที่ ๑ จนถึงปริเฉทที่ ๙

ถ้าท่านพร้อมที่จะเปิดทางให้ชีวิต ของตัวท่านเองได้สัมผัสกับธัมมะ ได้รู้และเข้าใจที่พึ่งของชีวิตอย่างแท้จริง เพื่อให้ชีวิตก้าวไปสู่หนทางอันสถาพร และเป็นของขวัญ เป็นรางวัลให้กับชีวิตของตัวท่านเอง

สอบถามรายละเอียดได้ที่ **สำนักปฏิบัติธัมมะถิ่นกาขาว** เลขที่ ๑๔๘ ม.๑๕ ต.แก้มอ้น อ.จอมบึง จ.ราชบุรี ๗๐๑๕๐ โทรศัพท์ ๐๒-๖๖๘-๗๗๖๕, ๐๓๒-๗๑๑๐๗๕

กิจกรรมขององค์กรชาวพุทธถิ่นกาขาว
รายการวิทยุและโทรทัศน์
ดำเนินรายการ โดย อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

รายการวิทยุ

๑. **รายการเปิดใจใส่ธัมมะ** สถานีวิทยุกองพล ปตอ. เอเอ็ม ๕๙๔ เวลา ๐๕.๐๕ - ๐๖.๐๐ น. ทุกวันจันทร์ - วันอาทิตย์

๒. **รายการพระอภิธัมมะทางอากาศ** สถานีวิทยุกองพล ปตอ. เอเอ็ม ๕๙๔ เวลา ๒๐.๓๕ - ๒๑.๐๐ น. ทุกวันจันทร์ - วันเสาร์

๓. **รายการพลังชีวิต** สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย (สวท.) คลื่นเอเอ็ม ๘๑๙ เวลา ๑๖.๑๐ - ๑๗.๐๐ น. ทุกวันจันทร์ - วันศุกร

๔. **รายการธัมมะเพื่อมวลชน** สถานีวิทยุกองทัพบก เสียงจากค่ายจักรพงษ์ เวลา ๒๐.๐๐ - ๒๐.๓๐ น. ทุกวันจันทร์ - พุธ

๕. **รายการธัมมะทานเพื่อชีวิต** สถานีวิทยุพล ม.๒ เอเอ็ม ๙๖๓ เวลา ๑๔.๑๐ - ๑๕.๐๐ น. ทุกวันเสาร์

๖. **รายการธัมมะเพื่อชีวิต** สถานีวิทยุพล ๑ เอเอ็ม ๑๔๒๒ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๐๐ น. ทุกวันเสาร์

รายการโทรทัศน์

ธัมมะ ๑๗ คัมภีร์/เรียนธัมมะวันละคำ ทางสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมไอพีเอ็ม ช่อง ๒๒ ทุกวันจันทร์ - อาทิตย์ เวลา ๑๙.๐๐-๒๐.๐๐ น.

ศึกษาความรู้เรื่องพระอภิธัมมะด้วยตนเอง

เริ่มต้นของการเรียนอภิธัมมะ ท่านต้องมีหนังสือประกอบการเรียนตลอดหลักสูตรมี ๙ เล่ม (จะเริ่มเรียนทีละเล่มก็ได้) และซีดีที่ประกอบการเรียนและการบรรยายทุกเล่ม

หนังสือเล่มที่ ๑ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องจิตใจทั้งหมด ทำให้รู้ภาวะจิตที่ดี ไม่ดี จิตมนุส และสัตว์ทั้งหลาย จิตเทวดา พรหม อรูปพรหม และจิตของพระอริยเจ้าทั้งหลาย รวมถึงจิตบุญจิตบาป ผลของบุญ ผลของบาปทั้งหมด

หนังสือเล่มที่ ๒ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องสภาวะที่ประกอบกับจิต ทำให้จิตของคนเรามีความรู้สึกนึกคิดแตกต่างกันไป ทำให้รู้ภาวะของจิตใจที่แตกต่างกันเพราะมีสิ่งปรุงแต่งจิตใจที่แตกต่างกันอ่านใจตัวเองออก บอกตัวเองถูก

หนังสือเล่มที่ ๓ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องการเสวยอารมณ์ของจิตใจ รู้เรื่องเหตุผล รู้เรื่องของการทำงานของจิตใจรู้เรื่องอารมณ์ทางอารมณ์ และที่อยู่อาศัยเกิดของจิตใจทั้งหมด

หนังสือเล่มที่ ๔ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องการกระบวนการทำงานของจิตใจ เช่น ขณะเห็น ขณะได้ยิน ขณะรับกลิ่น ขณะรับรส ขณะสัมผัสทางกาย และการคิดนึกรู้สึกต่ออารมณ์ การฝัน การเกิด การตาย จิตทำงานกันอย่างไรรู้หมด

หนังสือเล่มที่ ๕ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องอรูปพรหม กัมม์ การให้ผลของกัมม์ เรื่องภพภูมิ นรก เปรต อสูรกาย เดรัจฉาน มนุส เทวดา พรหม อรูปพรหม รวมทั้ง ๓๑ ภูมิ

หนังสือเล่มที่ ๖ พร้อมเทปประกอบ ให้ความรู้เรื่องรูปคือส่วนประกอบของร่างกายว่ามีอยู่เท่าไร อะไรบ้าง เรียนรู้ถึงภาวะรูปในทางปรมัตถ์ สมมติฐานของรูปการเกิด การตายของรูป และเรื่องนิพพาน

หนังสือเล่มที่ ๗ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องการสังเคราะห์อภิธัมม์ลงในพระสูตร ทำให้รู้ว่าคำสอนของพระพุทธเจ้า ไม่ขัดแย้งกันทั้ง ๓ ปิฎก รู้เรื่องการจำแนกธัมม์เป็นหมวดหมู่ อกุสล กุสล และทานพ้นทุกข์ คือ โพธิปักขิยธัมมะ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาเรื่องขันธ์ ธาตุ อายตน อินทรีย์ และอริยสัจ ๔

หนังสือเล่มที่ ๘ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องปัจจัยของชีวิตตามนัยแห่งพระสูตรและตามในแห่งพระอภิธัมม์

หนังสือเล่มที่ ๙ พร้อมซีดีประกอบ ให้ความรู้เรื่องสมาธิ และวิปัสสนา ขั้นตอนของการกระทำสมาธิและขั้นตอนของการเจริญวิปัสสนา

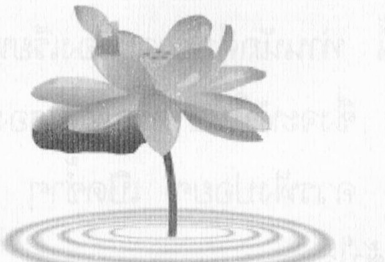
ทั้งหมดนี้ ท่านนักศึกษาจะต้องเรียนไปตามลำดับ ไม่รวบรัดตัดตอน ซึ่งจะทำให้ขาดพื้นฐานรองรับความรู้ ความเข้าใจการฟังซีดี ควรฟังบ่อยๆ เปิดซ้ำๆ กันบ่อยๆ จะช่วยทำให้เกิดความเข้าใจ

การอบรมธัมมะทุกๆ วันเสาร์และวันอาทิตย์

อำนวยการอบรม โดย อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

๑. **ธัมมะ ๑๗ คัมภีร์** เปิดอบรมทุกวันเสาร์ ตั้งแต่ ๐๙.๐๐-๑๔.๓๐ น. ที่ชั้น ๓ สมาคมศิษย์เก่าอุเทนถวาย ถ.สามเสน กรุงเทพฯ

๒. **อภิธัมมะ ๗ คัมภีร์** เปิดอบรมทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่ ๐๙.๐๐-๑๔.๓๐ น. ที่ชั้น ๓ สมาคมศิษย์เก่าอุเทนถวาย ถ.สามเสน กรุงเทพฯ

เข้ารับการอบรมได้ที่

สมาคมศิษย์เก่าอุเทนถวาย (ชั้น ๓)

ตั้งอยู่เยื้องกับวชิรพยาบาล ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ทุกๆ วันเสาร์ และวันอาทิตย์ ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๔.๓๐ น.

บรรยายโดย อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

จัดอบรมวิปัสสนาทุกสัปดาห์สุดท้ายของเดือน

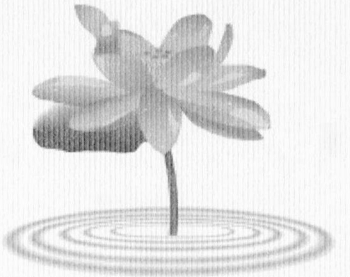
อำนวยการอบรม โดย อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

ณ สำนักปฏิบัติธัมมะถิ่นกาขาว ต.แก้มอ้น
อ.จอมบึง จ. ราชบุรี

ศึกษาด้วยตนเองด้วยการฟังซีดี เอ็มพี ๓ ที่ดีมีคุณภาพ
อ่านหนังสือที่ดีมีประโยชน์กับชีวิต
ได้ที่.....ร้านค้าชมรมผู้ใฝ่ในธัมมะ

ตั้งอยู่ชั้นล่างสมาคมชาวนครนายก อยู่ติดกับสมาคมศิษย์เก่าอุเทนถวาย ถนนสามเสน เขตดุสิต กรุงเทพฯ เปิดดำเนินการ ทุกๆ วัน ตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. โทรศัพท์ ๐๒-๖๖๘-๗๗๖๕

ประวัติ
อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

ชื่อ-นามสกุล อาจารย์สรรค์ชัย พรหมฤาษี

ปัจจุบัน นายกสมาคมสภาองค์กรพุทธบริษัท (ประเทศไทย)
นายกสมาคมพุทธบริษัทถิ่นกาขาว
ประธานสถาบันถิ่นกาขาว
ประธานองค์กรชาวพุทธถิ่นกาขาว
ผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติธัมมะถิ่นกาขาว อ.จอมบึง จ.ราชบุรี
นักจัดรายการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงหลายสถานีและสถานีโทรทัศน์ดาวเทียมไอพีเอ็ม ช่อง ๒๒

ผลงานด้านวิชาการ

✤ ปริญญาศาสนศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาพุทธศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙

✤ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (ศศ.ม.) สาขาวิชาพัฒนาชุมชน จากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ปีพุทธศักราช ๒๕๕๔

ผลงานด้านสังคม

✤ ประกาศเกียรติคุณบุคคลดีเด่นบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่กรมประชาสัมพันธ์ ปีพุทธศักราช ๒๕๔๕

✤ โล่เกียรติคุณครูของแผ่นดิน สภาองค์กรอาชีพครูแห่งประเทศไทย ปีพุทธศักราช ๒๕๔๗

✤ รางวัลพระราชทานเสมาธรรมจักร กรมการศาสนา ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘

✤ รางวัลพระราชทานนักธรรม และเปรียญธรรมดีเด่น ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘

✤ รางวัลพระราชทานเทพทององค์กรดีเด่น ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘

✤ โล่เกียรติคุณ "หม่อมงามจิตต์ บุรฉัตร"ประเภทผู้ประกาศ ผู้จัดรายการวิทยุและโทรทัศน์ดีเด่น ด้านการใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องและชัดเจน ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๔๙

✤ โล่ผู้บำเพ็ญประโยชน์ในการพัฒนาทางจิต จากสภาชาวพุทธ ประจำปี พุทธศักราช ๒๕๕๒

✤ โล่พุทธคุณูปการ รัชตเกียรติคุณ จากคณะกรรมาธิการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร ปีพุทธศักราช ๒๕๕๒

ผลงานด้านการประกอบธุรกิจ

✤ สรรค์ชัยทัวร์ได้รับประกาศนียบัตรมาตรฐานธุรกิจนำเที่ยวระดับดี จากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ร่วมกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๒

ที่อยู่ปัจจุบัน ชมรมผู้ใฝ่ในธัมมะ
เลขที่ 534 ชั้นล่างสมาคมชาวนครนายก เยื้องวชิรพยาบาล ข้างซอยสวนอ้อย ถนนสามเสน
แขวง/เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์ 02 668 7765 โทรสาร 02 243 6495 มือถือ 081 9020518
อีเมล์ thinkakhao@yahoo.com, thinkakhao@hotmail.com,
เว็บไซต์ www.thinkakhao.net

พุทธสุภาษิต

"เสฏฺฐนฺทโท เสฏฺฐมุเปติ ฐานํ
ผู้ให้ของดี ย่อมเข้าถึงที่ดี
มนาปทายี ลภเต มนาปํ
ผู้ให้ของชอบใจ ย่อมได้ของชอบใจ
อคฺคสฺส ทาตา ลภเต ปุนคฺคํ
ผู้ให้ของที่เลิศ ย่อมได้ของที่เลิศ
วรสฺส ทาตา วรลาภิ โหติ
ผู้ให้ของประเสริฐ ย่อมได้ของประเสริฐ"

ชมรมผู้ใฝ่ในธัมมะ เลขที่ 534 ชั้นล่างสมาคมชาวนครนายก เยื้องวชิรพยาบาล
ถนนสามเสน แขวงและเขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 02 668 7765 โทรสาร 02 2463 6495
www.thinkakhao.net และ thinkakhao@hotmail.com